

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SCLOVENECE

Telefoni uredništva in uprave: 40-01, 40-02, 40-03, 40-04, 40-05 — Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6,

Tuniški vozel

Komaj se je svet nehal vznemirjati zaradi Sudetov, že se je pojavilo novo vprašanje, ki dela zdaj evropskim diplomatom hude preglavice.

Cisto iznenada, ko se je že zdelo, da je napetost med Francijo in Italijo, povzročena po ustanovitvi italijanskega kolonialnega imperija v Afriki, pomehala in da se bližajo sporazumu treh velesil ob Sredozemskem morju, je Italija naznala, da ima v Afriki še nekatere zahteve. Med temi zahtevami je najtežja zahteva, ki se tiče Tunisa, ker si ni izlepa mogoče zamisliti načina, kako naj bi se v tem pogledu Italija zadovoljila, da ne bi trpele škode bistvene koristi Francije. Spor zaradi Tunisa pomeni namreč, da se je v vsem obsegu pa v neprimerno večjih izmerah obnovila tekma med Francijo in Italijo zaradi njunega položaja v Sredozemskem morju in na afriški celini, ki se je začela obrisovati na evropskem obzorju že pred nekako šestdesetimi leti. Že takrat je ta spor pomenil težko obremenitev mednarodnega položaja, danes pa, ko si je Italija priborila z vsemi močmi ugledno mesto v zboru velesil in išče svojo dejavnost v svetu čim širšega torišča, je njena razprava s Francijo resna nevarnost za evropsko ravnotežje.

O Tunisu pravijo italijanski politični zgodovinarji, da nujna klasičen primer zamujene prilike. Ta dežela je namreč Italiji pred nosom in sicilski izseljenci so si jo bili že pred stoletji izbrali za kraj, kjer se je dal s trgovino zaslužiti lep denar. V osemdesetih letih preteklega stoletja je bila skoraj vsa kopna in pomorska trgovina te skrajno zanemarjene turške pokrajine v italijanskih rokah in od domačih latifundistov stiskani sicilski koloni so si začeli v tuniških oazah graditi novo domačijo. Če bi takrat Italija ne bila razjedena od notranjih homati, korupcije in državljanske nesloge ter do kraja oslabela zaradi politične brezbrzičnosti in skrajnem siromaštvu toneče množice, bi bil Tunis skoraj gotovo pripadel Italiji, ker je bil med omni deželami, ki so v tistem času zaradi naglega razpadanja turškega cesarstva menili, da ni zapadle vsakemu, ki jih je hotel in si mogel vzeti. Mogoče bi se bilo tudi neodločeno Cairoliju, ki je bil takrat na krmilu Italije, posrečilo prinesiti kralju v dar prvo kolonijo, ki je komaj 250 km oddaljena od italijanske kopne zemlje, če ne bi bila Anglija, ki takrat ni bila prijateljica Francije, imela proti temu resen pomislek. Če bi namreč Italija postala gospodar Tunisa, oziroma Bizerte, ki je mogoče najboljša pomorska luka na svetu, bi mogla Sredozemsko morje razpoloviti in zapreti, ker ima med Sicilijo in tuniško obaljo na razpolago otok Pantellerio, tako da bi črta od Bizerte do Marsale tvorila pravo železno verigo, ki bi mogla braniti vsakomur prehod iz zapadnega v vzhodno Sredozemsko morje. Tega pa Anglija v skrbi za svojo pot v Indijo ni mogla dopustiti. Zato je Tunis raje prepustila svojemu takrat najhujšemu tekmeu Franciji, ki jo je na ta način hotela potolažiti zaradi izgube Egipta, katerega je znani Disraeli tiste dni z uprav židovsko lokavostjo Franciji pred nosom otel. Takó je Francija, ki je pred zavistnimi očmi Anglije začela leta 1830 oevajati Alžir, si je 1837 pridobila Senegal ter po ponosnem eksperimentu v Egiptu začela misliti na drugo odškodnino, s pohodom na tuniško »proparje«, ki so vznemirjali Alžir, to svojo veliko afriško pridobitev na desnem boku zavarovala z deželo, ki je po svojem zemljepisnem sestavu prava trdnjava. Danes pa Tunis ne štiti samo Alžira, ampak tudi Maroko, ki ga je Francija začela oevajati v začetku 20. stoletja in je tako svojo severoafriško imperij zaokrožila. Ta Tunis, ki je po pogodbi leta 1881, sklenjeni v kraju Bardo s tuniškim bejem, prej odvisnim od turškega sultana, postal francoski protektorat, nad katerim formalno vladal bej, je danes za Francijo prav vitalnega pomena, ker varuje na vzhodu tudi njeno saharo notranjeafriško posest, ki jo ogroža italijanska Libija. Na tuniško mejo more namreč Francija postaviti močno armado, ki bi za tammošnje Maginotovo linijo bila skoraj nezlomljiva barijera proti vdoru italijanske vojske iz Libije v francoski afriški imperij bodisi v smeri proti Alžiru bodisi v pravcu na notranjo in zapadno francosko Afriko.

Iz tega so že razvidni razlogi, zakaj so v Franciji prepričani, da bi vsaka odstopitev Italiji, ki bi v večjem ali manjšem obsegu prizadevala tuniško posest, življenjsko ogrožala ves francoski afriški imperij sploh. Danes, ko Francija na lastnem prebivalstvu počasi hira, pomeni zanjo Afrika toliko ali še več kot Anglija Indija. Saj more Afrika Franciji pomagati danes najmanj z armado enega milijona tristo tisoč Alžircev in Senegalcov, če bi bila od kogarkoli in kjerkoli že napadena, česar pa, ko bo Maroko popolnoma pofrancozen, bo francoska armada štela najmanj dva milijona Arabcev, Berberov in Senegalcov. Če pa bi bila v Tunisu gospodar Italija, si lahko mislimo, kakšno nevarnost bi pomenile italijanske divizije na tej meji skupaj z njenim brodomem v sicilski ožini za francosko afriško armado, ki se bi hotela vkrati na ladje, da doseže kakšno bojno fronto v Evropi, recimo na Alpah ali ob Renu. Ob morju pa je za Francijo neprecenljivega pomena Bizerta, ki so jo po pravici primerjali kot vojno luko s Puljem; zavarovana je tako in ima toliko morskih luči v območju svojega bassina, da predstavlja tudi idealno izletišče za hidroavione in more ogrožati tako Pantellerio kakor sicilski obal. V italijanskih rokah pa bi Bizerta pomenila naravnost gospodstvo nad morsko potjo, ki veže Francijo z njeno kolonialno posestjo v severni Afriki.

Reševanje spora med Francijo in Italijo bo

Senzacija iz Londona

London, 9. jan. AA. (Havas) »Daily Express« prinaša članek izpod peresa svojega diplomatskega urednika. V članku izvaja:

Besedilo tajne pogodbe, podpisane spomladi 1937, med Nemčijo in Italijo je tole:

1. Obe pogodbenici se obvezeta, da ne bosta sklenili nobene zveze, napereje proti eni izmed njiju;

2. pogodbenici se obvezeta, da se bosta trajno posvetovali o vseh političnih, gospodarskih in kulturnih vprašanjih, ki se jih tičejo;

3. če bi eno izmed pogodbenic neizvzvano napadla katera druga država, bo druga pogodbenica prisiljena prihiti ji na pomoč, če jo bo pogodbenica prosila, in ji dala na razpolago vse svoje vire;

4. če bi katero izmed pogodbenic neizvzvano napadle dve ali več velesil, bo druga pogodbenica morala avtomatsko in neposredno smatrati, da je tudi ona v vojnem stanju s tistimi državami;

5. obe pogodbenici bosta izdali potrebne ukrepe za podpis vojaških pogodb, ki naj omogočajo praktično izvedbo gori navedenih obveznosti;

6. če bi katera izmed podpisanih pogodbenic dobila s podporo druge pogodbenice takšno zadoščenje za svoje zahteve, da bi se ozemelsko povečala, ali pa se povečal njen vpliv, bo druga pogodbenica imela pravico zahtevati zase enako podporo, da doseže ustrezajoče povečanje svojega ozemlja in vpliva;

7. obe pogodbenici sta si edini, da bi imel ta dogovor še večji pomen, če bi ga podpisale tudi druge evropske države, zlasti če bi hotele evropske velesile voditi politiko medsebojnega posvetoovanja, nenapadanja in vzajemne pomoči;

8. pogodbenici sta se sporazumeli, da bosta ohranili tajnost besedila tega dogovora vse dolje, dokler ne ukreneta kaj nasprotnega. Njun sklep o tej stvari mora biti soglasen;

9. ta dogovor je sklenjen za nedoločen čas, lahko se odpove z enoletnim odpovednim rokom.

Urednik »Daily Express« pravi, da je verjetno, da sta vojaško pogodbo, o kateri govori točka

Tajna pogodba med Nemčijo in Italijo

Sklenjena za nedoločen čas z enoletnim odpovednim rokom

pet, obe državi podpisali malo pred češkoslovaško krizo.

Politični krogi se vprašujejo, kaj hoče doseči angleški list z objavo tega pakta v času, ko sta Chamberlain in lord Halifax pripravljena odpotovati v Rim. Morda gre za to, da se izvežejo neke izjave italijanske vlade glede odnosov Italije do (Za resničnost gornje vesti naš list ne prevzema nobene odgovornosti, tem manj, ker so brezjavna in radijska poročila zmedeno poročala, enkrat, da sta to pogodbo podpisali Anglija in Francija, drugič pa zopet, Nemčija in Italija. — Op. ur.)

Rim pričakuje Chamberlaina

Rim, 9. jan. b. Britanski veleposlanik v Rimu lord Perth je uradno obvestil grofa Ciana o skrajšnjem prihodu britanskega ministrskega predsednika Chamberlaina in zunanega ministra lorda Halifaxa v Rimu. S tem sporočilom so končane vse diplomatske priprave za obisk angleških državnikov v italijanski prestolnici. Obisk so pripravljali celih 40 dni. V tem času pa so se dogodki zelo spremenili, ker se je izcimil francosko-italijanski spor. Francosko-italijanski spor, ki je izbruhnil šele potem, ko je bil napovedan sestanek britanskih in italijanskih državnikov v Rimu, je dal povod raznim poskusom, da se prepreči ali pa vsaj odgodi obisk angleških državnikov v Italijo. Vsa ta prizadevanja pa so ostala brezuspešna. Britanski državniki bodo vendarle prišli v položaj, da se od blizu seznanijo z vsemi problemi, čeprav ne bodo mogli posredovati v francosko-italijanskem sporu, ker Francija sama tega ne želi. Chamberlain in Halifax prideta v Rim v četrtek.

London, 9. jan. c. Danes so se v Londonu končale zadnje priprave za pot v Rim. Chamberlain in lord Halifax odpotujeta iz Londona jutri zjutraj z zelo velikim spremstvom. Predvsem ju bo

spremljal državni podtajnik v zunanem ministstvu sir Robert Cadogan, ravnatelj oddelka za Južno Evropo v zunanem ministstvu, mnogo tajnikov in pa ravnatelj tiskovnega oddelka pri zunanem ministstvu.

„Osservatore Romano“

o pomenu angleškega obiska v Rimu

Rim, 9. jan. c. Nocoj objavlja vatikansko glasilo »Osservatore Romano« uvodnik o sestanku med angleškimi državniki in Mussolinijem. Članek pravi, da je sestanek popolnoma v znamenju nedavno uveljavljene pogodbe med Italijo in Anglijo, ki je bila podpisana lani meseca aprila v Rimu in pa v znaku napetosti, ki se je dvignila med Francijo in Italijo. Ti dve dejstvi bosta lebdela nad vsemi razgovori v Rimu.

O razmerju med Francijo in Italijo vidi »Osservatore Romano« tri možnosti, kako naj angleški državniki posežejo v to zadevo:

1. angleški državniki lahko odklonijo razgovor o razmerju med Italijo in Francijo ter izjavijo, da jih vsa ta zadeva sploh ne zanima;

2. angleški državniki lahko izjavijo, da je Anglija popolnoma na strani te ali one stranke ter lahko tako to ali ono mnenje proglase za svoje;

3. angleški državniki pa tudi lahko izjavijo, da so pripravljeni obema strankama ponuditi svojo pomoč v tem smislu, da bi angleška vlada posredovala.

Ves sredozemski problem pa je odvisen od tega, kakšen odgovor so si angleški državniki dali na te tri možnosti. Anglija, Francija in Italija so sredozemske države in zato je važno, kakšno načelno stališče bo Anglija sedaj zavzela.

Tri točke v Berchtesgadenu

Klajpeda — Ukrajina — Nemški „hodnik“ v vzhodno Prusijo

Ukrajinsko vprašanje preloženo na pozneje

Berlin, 9. jan. TG. Čeprav o razgovorih med poljskim zunanjim ministrom Beckom in nemškim državnim kancelerjem Hitlerjem do sedaj še vedno ni izšlo nobeno službeno poročilo niti kakšna poluradna razlaga in nemški tisk še vedno obdaja ta važni dogodek v Berchtesgadenu s popolnim molkom, so vendarle prodrlje v javnost nekatere podrobnosti o vsebini razgovorov in o doseženih sklepih.

Tako je gotovo, da je bila ena izmed obravnavanih točk bodoča usoda mesta in okolice Klajpede (Memel), ki leži v Litvi, a meji na Nemčijo in delno tudi na Poljsko, za katero je klajpedsko pristanišče edini izhod na morje za njene severne poljske pokrajine. Sklep se glasi, da bodo sklicali trojni nemško-poljsko-litvanski posvet na Poljskem ali v Nemčiji in da bodo takrat sporazumno določili, kakšna naj bo usoda Klajpede. Možnosti so tri: ali da ostane v veljavi sedanja samouprava Nemcev, ali pa da dobijo Nemci novo samoupravo, ki bi iz Memela napravila neke vrste svobodno državo, ali pa da se Klajpeda enostavno priključi k Nemčiji.

Druga točka razgovorov je bilo vprašanje nemškega »hodnika« skozi poljsko Pomorje, in sicer južno Gdanska. Ta hodnik bi se izročil Nemčiji, ki bi po njem zgradila avtomobilsko cesto in železniško progo v Vzhodno Prusijo. Ta »hodnik« bi ostal sicer poljska last, toda Poljska bi ga dala v najem tako, da bi cesto in železnico nadzorovala nemška policija. Stvar bi se uredila podobno kakor na Češkoslovaškem, skozi katero gradi Nemčija veliko avtomobilsko cesto, ki bo vezala Vratislavo v Sleziji z Dunajem. Poljski zunanji minister je dal Hitlerju zadovoljiv odgovor.

Tretja — najvažnejša — točka je bilo ukrajinsko vprašanje. Hitler je Becku, ki ga je zaskrbljeno spraševal o nemških načrtih glede Ukrajine, dokazal, da so nemški načrti mogoči, ne da bi se kakorkoli dotikali poljske države. Sicer pa da to vprašanje trenutno ni pereče in bo notranji razvoj v sovjetski Rusiji sam Evropo postavil pred dejstvo, da se bo treba pobrigniti za Ukrajince. Takrat ukrajinsko vprašanje Poljska in Nemčija lahko rešujeta vzajemno. Beck se je s to razlago zadovoljil.

V merodajnih nemških krogih vlada sedaj prepričanje, da se je Nemčiji posrečilo Poljsko, ki se je zadnje čase nevarno nagnila na sovjetsko stran — prav zaradi Ukrajincev — potegniti iz tega nevarnega objema in jo osloniti zopet na Nemčijo.

„Francija je spet zamudila priliko“

Pariz, 9. jan. TG. Desničarski list »Epoque« objavlja dolg članek svojega glavnega urednika poslanca de Kerillis o sestanku med Hitlerjem in Beckom v Berchtesgadenu, kjer ostro

zato eno najtežavnejših vprašanj v tem letu in bo potegnilo v svoje območje vse velesile. Ali ga bo sploh mogoče rešiti, ne da bi se dosedanja mednarodna politika popolnoma preusmerila?

napada francoskega zunanjega ministra Bonneta, da je »ona neodpustljiv način zamudil izkoristiti priliko, ki se mu je nudila, da priveže Poljsko na Francijo«. Beck je več tednov bival na jugu Francije in tamkaj takorekčó čakal, da ga francoska vlada povabi na razgovore, piše de Kerillis, »toda francoskemu zunanjemu ministru ni prišlo na um, da bi to storilo. Poljska da je zaradi nemških načrtov o Ukrajini prišla v zadrego in šla iskati oporo k sovjetski Rusiji. Ali ni mogla francoska vlada ta položaj izkoristiti in ustvariti »francosko-poljsko-sovjetsko fronto«, ki bi se ji bila pridružila tudi Rumunija in verjetno tudi Madžarska, sprašuje de Kerillis in nadaljuje, da se je ta neodpustljiv greh francoske zunanje politike pripetil v trenutku, ko se ves angleško govoreči svet dviga proti avtoritarnim državam, ko ustvarjata Anglija in Amerika

svetovno fronto za obrambo demokracije in ko se je celo Roosevelt zganil, da pride na pomoč Franciji. Mesto, da bi bila Francija storila to, kar ji nalaga položaj, tako zaključuje de Kerillis, se je zavila v meglo in išče svojo srečo v sporazumu z Nemčijo. Tako se je zgodilo, kar se je pač moralo zgoditi, da se je polkovnik Beck po več tedenskem čakaniu na francoskem jugu odpeljal — mimo Pariza — naravnost k Hitlerju in se sporazumel z njim. Franciji pa prepustil, da se ogleduje okrog sebe — po zamujeni priliki.

Poljski očitki Franciji

Varšava, 9. januarja. AA. »Dobri Wieczor«, list, ki je blizu vladnim krogom, očita raznim francoskim osebnostim in listom, da skušajo nalašč odvrniti nemško pozornost od drugih problemov in jo ženo na Ukrajino.

Litvinov samo „skozi Varšavo“

Varšava, 9. januarja. AA. Stefani: Listi so zvedeli, da se bo Litvinov peljal 14. t. m. na zasedanje ZN v Zenevi skozi Varšavo, vendar se ne bo ustavil.

Prozorne lažnjive vesti o mobilizaciji na Češko-Slovaškem

Pri Munkačevu je sedaj vse mirno

Praga, 9. januarja. AA. ČTK: Izšlo je uradno poročilo, ki odločno zavrača fantastične in lažnjive glasove, ki se širijo v Pragi in drugod in ki izvirajo od neodgovornih elementov, o mobilizaciji rezervistov in zbiranju češkoslovaških čet na poljski in madžarski meji. Ti glasovi so brez vsake podlage, ker ni nobenega vzroka za takšne ukrepe. Uradno poročilo poudarja, da je namen teh lažnivih vesti samo sejanje nemira med prebivalstvom. Komunikacije pozivlja prebivalstvo naj sporoči oblastvom imena vseh ljudi, ki širijo takšne glasove.

Ukrajinci ponujajo: 25 občin za Munkačevo

Budimpešta, 9. januarja. AA. Havas: Narodno-socialistično glasilo »Viradate« poroča, da sta dva ugledna zastopnika Vološinove vlade prispela v Budimpešto, da se pogovorita z madžarsko vlado zastran odstopa dveh obmejnih madžarskih mest, ki ju je CSR pred kratkim odstopila Madžarski, in sicer Munkačevo in Uzhorod. Vološinova zaupnika Brastjanko in Dorinaj sta ponudila 25 ukrajinskih občin v zamenjavo za ti dve mesti. List je izvedel, da je madžarska vlada odklonila to ponudbo in da ni hotela niti v načelu o njej razpravljati.

Čust, 9. jan. c. Madžarska vlada je zahtevala od karpatsko-ukrajinske vlade, da naj se češkoslovaške čete takoj umaknejo z demarkacijske črte. Vlada je to madžarsko zahtevo odbila, pač pa je odredila, da naj čete umaknejo iz bližnje Munkačeva.

Praga, 9. januarja. AA. Reuters: Pri češko-madžarskih razgovorih zaradi incidenta pri Munkačevu je češkoslovaška delegacija predlagala, naj se uvede nevtralen pas na obeh straneh demarkacijske črte.

Mussolini obveščen

Rim, 9. jan. b. Ministrski predsednik Mussolini je sprejel tukaj madžarskega barona Villanya, ki ga je informiral o zadnjih dogodkih na češko-slovaško-madžarski meji pri Munkačevu.

Kralj Karol v Aradu

Bukarešta, 9. januarja. AA. DNB: Kralj Karol je v soboto priredil lov, blizu Arada, včeraj se je pa vrnil na posestvo svoje sestre, bivše grško kraljice Elizabete v Banlog.

Czaky v Nemčijo

Budimpešta, 9. januarja. AA. Havas: Vladni list »Hetec« poroča, da se bo zunanji minister grof Czaky odpeljal v Nemčijo okoli 20. januarja.

Zemunska vremenska napoved: Topleje vreme, pretežno jasno, megla v dolinah. Na skrajnem zahodu je pričakovati novo pooblačitev. — Najnižja toplota 9. jan.: Sarajevo — 14, najvišja Hercegnovi 12 stopinj.

Zagrebska vrem. napoved: Jasno in topleje. Dunajska vremenska napoved: Po nočnem hudem mrazu se bo tekotom jutrišnjega dneva zboljšalo, na gorah zelo viharo in na sončni strani velika nevarnost plazov.

Veliki Francovi uspehi v Kataloniji

Burgos, 9. januarja. AA. Posebni dopisnik DNB poroča s katalonske fronte: V odseku med Lerido in Balaguero se je aragonski armadi generala Moscarda pozno sredi posredilo prodreti v širini 27 km in v globino 20 km, in sicer ob cesti Balaguer-Tarrega. Te operacije so bile olajšane s podporo vojaških sil generala Garcia Valine, ki prodira z vrhov pri Almenaru proti jugu. V trikotniku Lerida-Cervera-Balaguer so nacionalisti zavzeli devet krajev, in sicer Belmun, Penello, Casteler, Fuliole, Liñola, Poal, Bellvis, Predello in Poldo.

Na desnem krilu se je nadaljevalo prodiranje v smeri ceste Lerida-Borja-Taragona. Navarske brigade pod poveljstvom generala Solchaga so zavzele kraje Torres, Omella, Forrosto in Mas Blanco ter postojanke na hribu Vilanti in severno od Vimodina. Te operacije kažejo velik uspeh navarskih brigad, ki operirajo proti severu. Strojnikji pričakujejo, da se bodo te brigade v najkrajšem času združile s aragonsko vojsko generala Moscarda. Tako bi odrezale republikansko ozemlje vzhodno od Leride. Na levem krilu je operacije nacionalistov ovirala huda megla, tako da so se malo prodrli.

Salamanca, 9. januarja. AA. DNB: Uradno poročilo nacionalističnega poveljstva pravi: Potrjuje se, da so nacionalisti zavzeli kraje, ki jih omenja poročilo s katalonske fronte. Nacionalisti so razen tega zavzeli še Ibar de Urgel, Valbert in Albates. V nedeljo so nacionalisti zajeli več kot tisoč republikancev. Zavzeti kraji so pod republikansko vlado zelo trpeti. Pri umiku so jih republikanci delno razstrelili, druge pa zažgali. Nacionalistična letala so sestrelila štiri republikanske aparate. Na cordobski fronti smo zavrnili sovražne napade v odseku Monterubio, jugovzhodno od Castuera. V odseku Valsequillo je sovražnik napadel brez uspeha.

Zaragoza, 9. januarja. AA. Reuter: Nacionalisti so zavzeli Villanueva de Prades, 19 milj od morske obale in 24 milj od Tarragone. Severni nacionalistični vojski se je posredilo prodreti 2 in pol milje proti vzhodu od mostišča pri Balagueri.

Salamanca, 9. januarja. AA. DNB: Poročilo nacionalističnega poveljstva kategorično zavrača vse vesti republikanskega poveljstva o dozevnih

republikanskih uspehih na cordobski fronti. Poročilo ugotavlja, da so vsi republikanski napadi zavrnjeni.

Saint Jean de Luz, 9. januarja. AA. DNB: Republikansko poročilo trdi, da je ofenziva republikancev dosegla velik uspeh. Na cordobski fronti so republikanci zavzeli kraje Coronado in Granja Torrehermosa ter važne postojanke v tajonskih gorah. Poročilo priznava, da imajo nacionalisti na katalonski fronti uspehe.

Rim, 9. jan. c. Danes je Mussolini sprejel odposlanca generala Franca Ajunaza, ki mu je izročil posebno poslanico generalisima Franca. Ajunaz ostane v Rimu, kjer bo z italijansko vlado vodil pogajanja za sklenitev gospodarske pogodbe med Italijo in nacionalistično Španijo.

Burgos, 9. jan. c. S katalonske fronte poroča, da so nacionalisti zavzeli Monerose, ki je ob cesti iz Leride v Cervero. Nacionalisti so zasedli tudi 25 km železnice, ki iz Leride vodi prot Barceloni.

Burgos, 9. jan. AA. (Reuter) Nacionalistične čete gospodujejo zdaj nad dvema velikima cestama, ki vodita proti Barceloni. Nacionalisti so na osrednjem bojišču zasedli važno mesto Moleros vzhodno od Leride. Republikanske čete se umikajo proti staremu univerzitetnemu mestu Cerveri ter podirajo za seboj vse mostove.

En milijon in četrt oralov zemlje bodo razdelili na Madžarskem

Budimpešta, 9. jan. TG. Madžarski poljedelski minister grof Teleki je izdelal načrt za agrarno reformo ali delno veleposesti. Po njegovem načrtu bi bilo vsako leto do 100.000 oralov zemlje porazdeljenih med male najemnike. Na Madžarskem so 103 posetva z nad 5.000 orali. Od tega ozemlja bo polovico razdeljenega in porazdeljenega. Posetva z nad 1.500 orali bodo dala ena tretjino, posetva z nad 300 orali pa eno četrtino. V prvi vrsti bodo

Anglija napoveduje Japoncem gospodarsko vojno

London, 9. jan. TG. Nekaj dni potem, ko so v ameriškem kongresu javno izpovedali namen, da bodo Zedinjene države Severne Amerike segle po učinkovitem orožju v obrambi demokracije, in ko so dne 31. decembra v posebni noti, naslovljeni na japonsko vlado, slednji naravnost zagrozili, da bodo začeli z gospodarskim obleganjem, je Anglija tiho in brez javnega šundra šla že korak dalje. Zadnje dni je bilo več posvetov med vlado in predstavniki industrije in trgovine, ki se zanimajo za tržišča na Daljnem vzhodu. Zastopniki gospodarstva, ki so doslej vladi odsvetovali vsak protijaponski bojni ukrep, iz strahu, da bi se Japonska nad njimi maščevala na Kitajskem, so sedaj enodušno izjavili, da se maščevanja Japonske ne bojijo več, ker so na Kitajskem itak že vse zgubili, kar so zgubiti mogli. Svetovali so vladi, naj podzame proti Japonski gospodarske ukrepe, ki jih smatra za potrebne. Izjavili so celo upanje, da bi postala Japonska mnogo mehekša, če bi se proti njej dvignili kakšni ostri gospodarski ukrepi, kajti gospodarski položaj Japonske nikakor ni več rožnat. Pri posvetu je bil sprejet načrt, da Anglija znatno zviša carine na blago, ki ga Japonska uvaža v Anglijo in njen imperij. Iz Amerike so prišla poročila, da je tudi Amerika pripravljena storiti iste ukrepe.

Vupefju — predsednik Kitajske?

Tokio, 9. jan. TG. Japonska službena agencija javlja, da se je japonska vlada trudila, da bi kitajskega generala Vupefjuja pregovorila, da bi postal predsednik kitajske republike. Japonska želi, da bi začasne vlade, ki jih je ustanovila v zasedenem ozemlju, namreč v Pekingu, Nankingu, Tjencinu, Šanghaju in Hankavu, čimprej izginile in da bi se organizirala ena sama osrednja vlada. V ta namen pa potrebuje Japonska uglednih kitajskih osebnosti. Japonski general Doihara, ki je organizator japonskega pohoda na Kitajsko, se že več mesecev trudi, da bi v Pekingu v pokoj živčnega kitajskega generala Vupefjuja pregovoril, naj stopi na čelo Kitaja. Vupefju je v letih 1923—1927 na Kitajskem imel velikansko vlogo, saj je bil poveljnik kitajskih armad v severni in osrednji Kini in se je boril proti poglavarju Mandžurije Čansolinu, ki ga pa zaradi izdajstva svojega podrejenega generala Fenhjusa končno ni mogel premagati. Ni znano, če se bo Vupefju odzval pozivu iz Tokia.

Nove izjave Vančinveja

Hongkong, 9. jan. AA. (DNB) Bivši podpredsednik kuomintanga Vančinvej je poslal vrhovnemu vojnemu svetu kitajske nacionalne vlade in stalnemu odboru kuomintanga brzojavki, v katerih poudarja potrebo, da se čimprej konča vojna. Sprito težav, ki jih povzroča vojna v obliki država, je mir v sedanjem trenutku možen. Kitajska se ne more zanašati na pomoč Francije, Velike Britanije in USA. Čangkašek je bil pripravljen pristati na nekdane japonske mirovne pogoje kot osnovo za pogajanja, čeprav so bili ti japonski pogoji pred zavzetjem Nankanga mnogo neugodnejši. Zdaj je treba iskati pametno osnovo za ureditev vseh spornih vprašanj, da se doseže mir in ustalijo razmere na Daljnem vzhodu. Takšne prilichnosti ne kaže zamuditi. Pomoč, ki jo morejo dati Kitajski Francija, Velika Britanija in Amerika, ne zadostja, da bi mogla Kitajsko zmagati. Zato Vangčingvej priporoča častni mir.

Japonci: »Ne poznamo Vančinveja«

Tokio, 9. jan. AA. Politični krogi naglašajo, da so brez podlage vesti, da Japonska sodeluje z Vangčingvejem. Listi ugotavljajo v svojih člankih, da je delo kitajskega državnika dokaz, da postaja prepad med komunističnim in protikomunističnim krilom kuomintanga čedalje globlji.

Kitajci napadajo

Hongkong, 9. jan. b. Kitajski protinapadi na bojišču južne Kitajske dobro napredujejo. Ofenziva se je pričela razvijati v vsaj svoji moči v soboto v zgodnjih jutranjih urah na vseh sektorjih severozapadno od Kantona. Po krvavih borbah so Kitajci zavzeli mesti Tengčeng in Šimung severozapadno od Kantona. Kitajci so zaplenili velike množice vojnega materiala, ujeli pa so tudi mnogo japonskih vojakov. Kitajci hočejo čim globlje potisniti japonsko vojsko v smeri proti Kantonu. Tudi današnja japonska uradna poročila priznava, da je pritisk kitajske vojske močan, vendar pa Japonci ničesar ne omenjajo o padcu gornjih dveh mest.

Nemiri v Siriji

Beyruth, 9. jan. c. V Siriji se hitro širi nerazpoloženje proti Franciji. Francija namreč ni hotela ratificirati pogodbe, ki je bila pred poldrugim letom sklenjena med Sirijo in Francijo. Sedaj so se pa iz sosedne Turčije že razširile vesti, da je Turčija ponudila Franciji svojo nevtralnost v primeru, če bi se Francija zapletla v vojno, in to pod pogojem, da ji Francija od Sirije dodeli štiri okrožja, ki so v severni Siriji. Te vesti so razburjenje med sirijskim prebivalstvom še povečale.

Gruzinci pa zahtevajo zase avtonomijo in prirejajo za to svojo zahtevo bučne manifestacije in demonstracije. Pri tem je danes v številnih sirijskih mestih prišlo do neredov in francosko vojaštvo je moralo posredovati.

Izid šahovskega turnirja v Hastingsu Pirc na četrtem mestu

Hastings, 9. jan. AA. ČTK: Na mednarodnem šahovskem turnirju v Hastingsu je zmagal S z a b o s 7 in pol točkami. Na drugem mestu je dr. Euwo s 6 in pol točke, na tretjem in četrtem mestu pa Landau in Pirc s 6 točkami. Millner in Klein imata po 4 in pol točke, Golombek 4, Thomas 2 in pol, Taylor 2 in Sergeant 1 in pol točke.

Italija je obdarovala 10.000 izseljenskih otrok v Tuniziji

Tunis, 9. jan. AA. Stefani: Za sv. Tri kralje je 10.000 italijanskih otrok v Tunisu dobilo darila. V prostorih fašistične stranke so delili zavojčke z ducejevimi darili italijanskim otrokom, ki so bili za darove zelo hvaležni. Darove so delili tudi v drugih mestih tuniškega protektorata v navzočnosti italijanskih oblasti.

Trgovinska pogajanja s Francijo

Belgrad, 9. januarja. AA. Drevi se odpelje v Francijo na vabilo francoske vlade naša trgovinska delegacija, da se pogovori zastran boljših pogojev in razširjenja medsebojne trgovine. V delegaciji so pomočnik zunanjega ministra Milivoj Pilja, predsednik delegacije; prvi podguverner Narodne banke dr. Ivo Belin; načelnika trgovinskega ministrstva dr. Albin Lazarevič in dr. Sava Obradović; načelnik finančnega ministrstva dr. Ljubica Nikšić, načelnik zunanjega ministrstva Sveta Lazarevič in drugi.

Božični prazniki v Belgradu

Belgrad, 9. jan. m. Na današnji tretji dan pravoslavnih božičnih praznikov se je zopet pričelo normalno življenje v tukajšnji prestolnici. Tudi ministri so se pričeli vračati v prestolnico, da nadaljujejo svoje delo v poverjenih jim resorih. V narodni skupščini je že vse pripravljeno za nove poslane, ki se zbereja v Belgradu 16. t. m. na zasedanje novo izvoljenega parlamenta. Danes dopoldne je imel v narodni skupščini svojo sejo glavni volivni odbor, ki še vedno pretresa volivne rezultate v savski banovini. Te dni bo ta odbor končal svoje delo in bo na podlagi volivnih rezultatov objavil imena izvoljenih poslancev. Po končanem delu bo volivni odbor pripravil obširno poročilo za plenum narodne skupščine.

Drobne novice

Rim, 9. jan. b. Danes je bilo objavljeno poročilo o italijanskih izgubah v Vzhodni Afriki. Po teh podatkih je padlo v borbah z uporniki v mesecu decembru: trije častniki, 17 vojakov, 2 fašistična milenička. Od dobljenih ran je umrl pehotni kapetan Senatori. Dva vojaka sta izginila. Od raznih bolezni je umrlo v teku meseca decembra 22 častnikov in vojakov.

Washington, 9. jan. c. Reuter poroča iz Washingtona, da je ameriško mornariško ministrstvo izdelalo načrt za gradnjo najhitrejših vojnih ladij na svetu. Ameriško ministrstvo bo dalo zgraditi takoj več takih ladij in bo vsaka edina stala od 90 do 110 milijonov dolarjev.

Gdinja, 9. januarja. AA. Danes so tu pokopali najstarejšo ciganko na Poljskem Kozerozo. Stara je bila 118 let. Za pogrebom je šlo veliko ciganov.

Rim, 9. januarja. AA. Stefani: Na italijanskih železniških postajah so vpeljali posebno novost, ki je v tem, da bodo označevali imena posameznih postaj okoli 500 m pred postajami na obeh straneh železniške proge, prav tako pa tudi na vseh zgradbah in okoliških napravah na kraju, kjer se vlak ustavlja. Pet km pred vsako postajo bo tudi poseben znak, ki naj bi potnikom kazal koliko so še oddaljeni od postaje.

Kairo, 9. januarja. AA. Reuter: Dvorni krogi zanikajo glasove, da misli kralj Faruk poleti odpotovati na Anglesko.

Varšava, 9. jan. AA. DNB: V mnogih poljskih mestih in vaseh so ugotovili pegasti legar.

Za zboljšanje zdravstvenih prilik na Gorenjskem

Krajevna Bratovska skladnica na Jesenicah bo zgradila novo bolnišnico za sedem milijonov dinarjev

Jesenice, 9. januarja.

Z velikimi investicijami pri jeseniških in javniških železnih je ustanovil na Jesenicah novo poljažni vzhodni na Jesenicah in v njihovi okolici. V kraj so prišli novi tisoči kovinarskega delavstva in z njimi novi tisoči zavarovancev Bratovske skladnice. Število zavarovanih članov in njihovih svojcev znaša pri Bratovski skladnici okrog 9500. To je število, ki ga nekdaj zgradba bolnišnice jeseniške bratovske skladnice ne more zmagovati kakor to zahtevajo prilike sodobnega zdravstva. Upravni odbor Bratovske skladnice je prišel na misel zgradbe nove bolnišnice in je ta stvar sedaj dobila končne oblike predlogov.

Stara bolnišnica Bratovske skladnice, ki služi še danes, je bila zgrajena leta 1895, torej takoj po preselitvi železaren iz Bohinjske Bistrice na Jesenice. Povečana je bila leta 1923. Ta bolnišnica je odgovarjala pač takratnim potrebam, ker število zavarovanih članov ni doseglo niti polovice sedanjega. Bolnišnica je imela 50 postelj.

Predlog za novo bolnišnico je zelo posrečen tako glede izbire prostora kakor glede druge ureditve. Bolnišnica bo stala na zapadni strani po-

V danih razmerah je dvojno zanimivo spreobrnjeno stališče dr. Ivana Ribarja, ki bi sedaj v 24 urah rad rešil vprašanje, ki je pereče že 18 let, to se pravi od tedaj, ko je narodna skupščina pod njegovim predsedstvom izglasovala centralizem, zanimivo pa je tudi, da nekateri politiki vkljub svojemu spreobrnjenju mislijo, da bi se dalo to vprašanje rešiti brez Slovencev. In tretjič je pri tem zanimivo, da je zagrebški »Obzorje« ravno tukaj zavzel to stališče glede Slovencev, kar je vsekakor treba povedati.

Zaupnica dr. Korošcu in dr. Kreku

V soboto zvečer je bil velik shod JRZ na Ježici. Vodil ga je poslednjič podpredsednik Dolničar Janko. Dvorana v Domu je bila nabito polna. Navzoča sta bila tudi nova poslanca g. Miloš Starč in Rudolf Smersu, kakor tudi okrajni načelnik g. Maršič. Minister dr. Krek je podal obširno poročilo o političnem položaju, o zunanji politiki in drugih važnih zadevah. Po obširnem ministrovem govoru, ki so ga navzoči napeto poslušali in odobraval, je predsednik predlagal, naj zborovanje izreče najtoplejšo zaupnico voditelju slovenskega naroda dr. Korošcu in ministru dr. Kreku, nakar je vsa dvorana kakor en moč brez glasovanja zalvalovala in izrekla zaupanje svojim možem.

Minister dr. Krek na Vrhniki

Ljubljana, 9. januarja.

Včeraj popoldne se je pripeljal minister za gradbe g. dr. Miha Krek z gospo v spremstvu narodnega poslanca g. Miloša Starčeta na Vrhniko. G. ministra dr. Kreka je pozdravil industrije in župan g. Ignacij Hren. Gosp. minister dr. Krek je imel potem razgovor s somišljeniki in pa prijatelji JRZ. Zvečer pa je g. minister dr. Krek s svojo gospo prisostvoval spevoigrji »Pri treh mladencih«, ki jo je priredilo vrhniško prosvetno društvo v svojem, nedavno zgrajenem Prosvetnem domu. Čim se je g. minister pokazal v dvorani, so ga navzoči gledalci pozdravili z navdušenimi vzkliki »Živel minister dr. Krek!«. Po končani predstavi se je g. minister dr. Krek vrnil v Ljubljano.

Minister Snaj v Ljutomeru

Včeraj dopoldne je bila v Ljutomeru konferenca okrajne organizacije JRZ za okraj Ljutomer. Konferenca se je udeležil minister brez listnice g. Franc Snaj, ki je navzočim predsednikom in podpredsednikom vseh krajevnih organizacij JRZ poročal o političnem položaju. Po njegovem govoru so navzoči zborovali z dolgotrajnim ploskanjem in navdušenim vzklikanjem: »Živel voditelj slovenskega naroda! Živel dr. Korošec, živel ministar dr. Krek in Snaj! Izrazili svoje zaupanje in priznanje delu svojega voditelja dr. Korošca.

Sprejemi pri notranjem ministru

Belgrad, 9. januarja. AA. Notranji minister bo sprejemal senatorje in poslance ob torkih in petkih od 11 do 13, druge stranke pa ob sredah in sobotah od 11.30 do 13, vendar se je treba prijaviti en dan poprej.

Smučarski tečaj na Pokljuki

Belgrad, 9. januarja. AA. Ministrstvo za telesno vzgojo priredi od 11. do 31. januarja t. l. tečaj za smučarske tekmovalce in alpski kombinaciji na Pokljuki pri Bledu. Čeprav je ministrstvo razpisalo samo 20 mest je prišlo mnogo več prošelj. V tečaj so sprejete tele kandidatke: Alojzija Praček z Jesenice, A. Heim z Jesenice, Vida Tausing iz Ljubljane, Marjana Ažman iz Kranja, Minka Rebolj iz Mojstrane, Tatjana Auersperg z Dovjane, Anica Urban z Jesenice, Pavlina Stolger iz Podkorena, S. Čop z Jesenice, Silvija Skušek iz Maribora, Milica Janković iz Zagreba, Zlata Molnar iz Zagreba, Danica Gajić iz Zemuna, dr. Olga Dedijer-Popović iz Belgrade, Bosiljka Vukmanović iz Belgrade, Marica Černić iz Maribora in Tončka Stiler iz Belgrade. — Vse sprejete tečajnice se imajo javiti 11. januarja ob 11.15 dopoldne na postaji Lesce-Bled starejšini tečajja g. Sepi Milici. Trenerja na tečaju bosta zvezna učiteljica in tekmovalca Fran Čarman in Angela Riko.

Vprašanje ureditve države se ne da urediti z navdušenimi izjavami

Ime dr. Ivana Ribarja je v jugoslovanski politiki nekaj bilo mnogo bolj znano, kakor je danes. Ivan Ribar je hrvatski politik, ki pa je po prevratu kot jurist svojo pisarno preselil v Belgrad ter je tukaj delal. Bil je kot Hrvat Pribežević pristajač ter je bil tudi predsednik tiste narodne skupščine, ki je izglasovala znano vidovdansko ustavo. Ko pa se je Pribežević ločil od svojega dotodanjega šefa Davidoviča, je dr. Ribar stopil na Davidovičev stran, kjer je ostal mnogo let, ne da bi bil v tem času mogel dobiti kak poslanski mandat.

Malo pred decembrskimi volitvami pa se je dr. Ribar razšel tudi z Davidovičem, ker se ni strinjal s politiko srbskanske združene opozicije. Tedaj je dr. Ribar skupaj z nekaterimi somišljeniki pozval svoje pristaje, naj nikar ne gredo voliti ter naj raje ostanejo doma. S tem je dr. Ribar dočela prelomil s svojimi dosedanjimi političnimi prijatelji. Kako je idejno ozadje tega spora, je razvidno iz Ribarjeve izjave, katero je dal belgrajskemu listu »Političko-ekonomski Vesnik«.

V tej svoji izjavi se dr. Ribar močno zavzema za rešitev »hrvatsko-srbskega sporazuma«. Dr. Ribar veli, da vsi hočejo sporazum, hoče ga opozicija, hoče ga vlada, hočejo ga Srbi, hočejo Hrvati. In rešitev tega vprašanja je potrebna ne le iz ozirov na notranjo, temveč tudi iz ozirov na zunanjo politiko. Dalje pravi dr. Ribar, da se motijo vsi tisti, ki menijo, da bi bilo hrvatsko vprašanje mogoče rešiti spekulativno ali z navadno spremembo režima. S tem menda dr. Ribar meri na svoje doverljajše prijatelje, ki jim očita, da niso izdelali nikakega temeljnega sporazuma z drugimi srbskimi opozicijskimi strankami, zaradi česar sedaj združeni opoziciji manjka potrebna podlaga za reševanje tako važnih vprašanj.

Dr. Ribarjevo izjavo je vzel v pretres zagrebški »Obzorje«, ki najprej citira njegove besede, češ da je »hrvatsko vprašanje« glavni problem, ki ga je najprej treba rešiti, šele potem se bo mogoče lotiti drugih problemov. Nato pa pravi »Obzorje«: »Točna je tudi dr. Ribarjeva ugotovitev, da hoče hrvatski narod obvarovati svojo narodno samobitnost. Take konstatacije dr. Ribarja dokazujejo, da se je globoko spremenil od tistih časov, ko je bil še intimni sodelavec Sv. Pribeževića. In to mu je prav gotovo treba šteti v zaslug, zlasti zaradi tega, ker hrvatske narodne samobitnosti svoje čase dr. Ribar nikakor ni upošteval, marveč je hodil po drugih potih, kar ga je privedlo v nasprotje z ogromno večino Hrvatov... Ni pa dr. Ribar na dobri podlagi, ko je dejal, kako bi bilo najhitreje mogoče doseči ta sporazum. Dr. Ribar namreč takole pravi:

»Nobenega dvoma ni, ko bi pravi zastopniki srbskanskega kmečkega sveta prišli v neposreden stik s predstavniki hrvatskega kmečkega gibanja, da bi skupno potiskali pot za pošten in pravi sporazum med Hrvati in Srbi, da bi to delo opravili v 24 urah.«

Na te Ribarjeve besede »Obzorje« takole odgovarja: »Čeprav ne moremo odrekati dobrega namena tem besedam dr. Ribarja, vendar je le težko sprejeti njegovo naziranje, da bi bilo sporazum mogoče urediti v 24 urah. Najprej je treba reči, da se ne morejo sporazumovati posamezni stanovni ali razredi med Srbi in Hrvati, marveč je to stvar Srbov in Hrvatov kot naroda. Drugič pa je treba naglasiti, če naj bo sporazum trajen, da morajo nanj pristati tudi zastopniki večine Slovencev in pristati tudi zastopniki večine naših bosansko-hercegovskih muslimanov.« — Tretje pa, kar moramo upoštevati, je: nejasno je, kaj dr. Ribar misli pod besedo »pravica zastopniki srbskanskega kmečkega sveta«. Ta izraz »pravica« smo doslej že neštokrat slišali, pa ga še nihče ni praktično pojasnil. »Mi pa (Obzorje) menimo, da morejo v imenu Srbov, kakor tudi v imenu Hrvatov in Slovencev govoriti tisti, ki dobe zaupanje večine srbskih, oziroma hrvatskih ali slovenskih volivcev. Vendar bi ti predstavniki Hrvatov, Srbov in Slovencev pri najboljši volji in pri največjih naporih ne mogli teh vprašanj rešiti v 24 urah...« Vidi se, da je dr. Ribar precej optimističen. Optimizem je vsekakor potreben, ne sme nam pa zamegliti jasnega pogleda v stvarnost, ker bi bil škodljiv stvari sami. Resnici je treba odkrito pogledati v oči. Zlasti pa bi bilo škodljivo, ko bi kdo iz konkurenčnih razlogov s cenjenimi formulami hotel nadlicirati svoje nekdane politične prijatelje. Priznati je treba dejstvo, da je to vprašanje zapleteno in da ga zgolj z navdušenimi izjavami nikakor ni mogoče rešiti.

Božično drevesce za dvor

Nj. Vel. kralj Peter, Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle, knežinja Olga s kraljevičema Tomislavom in Andrejem ter kneževičema Aleksandrom in Nikolo čakajo na božično drevesce na pragu kraljevega doma.

† Alojzij Vodnik

Ljubljana, 9. januarja.

Zalostna vest je danes zadela naše gospodarstvenike, umetnike ter številne prijatelje in sorodnike, da je umrl v Ljubljani g. Alojzij Vodnik, splošno spoštovani ljubljanski podjetnik in kamnoseški mojster. Še na novega leta dan je bil, kakor

škoraj sleherno nedeljo v svojih moških letih, na Šmarji gori v prijateljski družbi, v sredo pa ga je napadla bolezen na pljučih in krepki g. Vodnik je moral v posteljo. Kazalo je sicer, da bo bolezen prestal, toda ponoči je nastala reakcija, tako da je umrl.

G. Alojzij Vodnik se je rodil 3. marca 1868. v Podutiku iz znane kamnoseške družine. Še danes pravijo na Vodnikovem domu: pri mojstru. Oče pokojnega Alojzija Vodnika se je preselil v Ljubljano ter tu pričel s podjetjem, toda je kmalu umrl in sedaj tudi že pokojni Alojzij Vodnik je

moral že kot 20-letni mladenič prevzeti očetovo obrt, ki jo je uspešno vodil prav do sedaj ter jo razvil v podjetje velikega obsega, ki je znano po vsej državi in tudi izven nje. Alojzij Vodnik je bil zelo vreden in pošten gospodar ter nenavadno marljiv, na minuto točen in si prav nikoli ni privoščil počitka. Za svoje delavce in uslužbence je skrbel kakor oče za družino. Še kot mlad človek je zavzel veliko vlogo v našem gospodarskem življenju in je sodeloval pri mnogih bančnih podjetjih. Dolgo vrsto let je bil predsednik Ljubljanske kreditne banke in zadnja leta tudi predsednik Združenih papirnic. Sodeloval pa je tudi v drugih gospodarskih podjetjih. Znan je bil kot velik mecen slovenske umetnosti ter velik podpornik Narodne galerije. Lani je še v polni moči praznoval 70-letnico rojstva in 50-letnico svojega podjetja. Poročen je bil z go. Ivanko roj. Pogačnik, s katero je živel 45 let v najboljšem zakoncu. — Alojzija Vodnika bomo ohranili v toplem spominu, žalujoci naše iskreno sožalje! Pogreb pokojnika bo v sredo ob 15 iz Kolodvorske ulice 34. Pokojniku naj sveti večna luč!

O pokojnem g. Vodniku smo prejeli naslednje vrstice:

Kot vodja kamnoseškega obrta se je izkazal kot nedosežnega strokovnjaka. V svoji stroki se je vedno izpopolnjeval. Izdelki njegovega obrta v naših cerkvah, potem v Zagrebu, v Belgradu in v drugih mestih Jugoslavije se odlikujejo izmed vseh drugih tozadevnih umetnin in tudi v tujini težko najdemo njim podobne. Pokojnik je bil tudi agilen član Društva za krščansko umetnost.

Kakor bo v njegovih umetninah živel njegovo ime, tako si je pa zapustil tudi neizbrisen spomin kot velik dobrotnik vseh, ki so potrebovali pomoči. Neštetim, ki so se oglasili pri njem, je pomagal v stiskah. Zlasti se je pa zavzel za obrtno mladino. Več let je vodil Društvo za varstvo vajencev v Rokodelskem domu. Edino njegovi darežljivosti se mora agilno društvo zahvaliti, da je moglo za vsestransko zaščito in vzgojo vajencev toliko dobrega storiti. Pokojnik je bil tudi v vodstvu Zadruga Vajenski dom.

Gotovo smemo omeniti, da je malo tako zvestih obiskovalcev božje službe in cerkvenih govorov v ljubljanski stolnici, kakor je bil blagi pokojnik. V posebno vzpodbudo vsem navzočim je bil njegov vzgled, ker se je udeleževal svetih opravil z mašno knjižico v roki.

Deset let oddelka za prsne bolezni v ljubljanski splošni bolnišnici

Danes poteče deset let obstoja in delovanja oddelka za bolne na pljučih v ljubljanski splošni bolnišnici. Danes pred desetimi leti je namreč pisec teh vrstic prevzel s pljučno bolnimi zasedene prostore v zadnjem traktu internega oddelka v samostojen delokrog, s čimer je bila podana osnova za samostalen odsek odnosno oddelka, namenjen prvenstveno zdravljenju in izolaciji obolelih za jetiko.

Organiziranje takšne ustanove tako rekoč iz nič, je bilo kaj neprijetno, mnogokrat ne-hvaležno, včasih pravo Sizi-fovo delo. Spočetka je nedostajalo malone vsega: prostorov in postelj, opreme zdravniške in bolniške; v poznejših letih smo tudi pogrešali umevanja za naše potrebe na višjih mestih; vsaka radikalnejša pomoč je bila iz finančnih razlogov že v naprej izključena. Z neprestanim vrtanjem in dreganjem smo tu in tam v malem le uspeli ter dosegli kakšno manjšo koristno pridobitev: prostori so se sčasoma razširili in preuredili, stevalo postelj je naraslo, oprema se je izpopolnjevala, zdravniški instrumentarij se je množil. Imamo sedaj prostora za 50–60 bolnikov; ta mesta so zlata vredna: vsak čas so na razpolago za takojšnje sprejem bolnih ali izolacije potrebnih; ni jim treba vlagati prošanj in dolgo čakati, kakor je to navadno pri sprejemu v klimatsko zdravilišče; a v dobi čakanja se bolezen kaj lahko poslabša, okuževanje okolice pa se nadaljuje. Dvakrat da, kdor takoj da, pravi pregovor. Naš oddelak sprejema vse od kraja, ne le izbrane premožnejše bolnike ter bolniško zavarovane; pri sprejemu ni nikdo zavrnjen zaradi dvojbenega ali nemogočega plačanja oskrbnine.

Pomen in potrebnost oddelkov (bolnišnic) za pljučno bolne je izredno velik, dasi se s tem dejstvo dejansko in dovolj še ne računa. Za naše domače slovenske kraje in razmere lahko trdimo: potrebnih nam je nekaj podnebnih zdravilišč za tuberkulozne; sedanja zadoščajo, ako jih zasedejo domačini. Kravro potrebni pa so pri vsaki večji bolnišnici oddelki za pljučno bolne, ki naj leže na podnebno ugodnem kraju mesta ali v bližnji okolici, naj bodo nekaj boljše opremljeni in oskrbovani kakor v tretjem razredu navadne bolnišnice, in ki naj bodo dostopni vsem in vsakomur: za ugotovitev in oceno bolezni, za zdravljenje začetnih in napredovalih bolezenskih primerov, za izolacijo kužno bolnih. Bodoča desetletja zdravstvene politike v Sloveniji bodo to trditve vsestransko potrdila. Zakaj se je v tej

smeri relativno še malo storilo? Je več razlogov za to. Za naš oddelak v sedanjih zaslonih prostorih pridejo prvenstveno v poštev isti momenti, ki veljajo za celotno občo državno bolnišnico v Ljubljani. Nadaljnji razlog je v načinu financiranja naših zavodov za tuberkulozne: naša zdravilišča n. pr. se dozdajavajo in izpopolnjujejo v znatnem delu od plačanih oskrbnin, ki so povprečno dva do trikrat višje od onih v bolnišnici. Število dejansko vplačanih oskrbnin na našem oddelku odnosno v bolnišnici sploh je prav ničlo; večinoma gre tu za člane bolniških blagin, ostali bolniki so največkrat plačila nezmožni, državni uslužbenci itd. Redne dotacije za bolnišnico so prenižke, potrebna je zato skrajna omejitev na vseh straneh: glede ureditve in opreme prostorov, zdravilnih pripomočkov in zdravil, hrane itd. Na zidavo kakih novih objektov v takih okolišnih seveda ni misliti. Upajmo, da skoraj pridejo v tem pogledu boljši časi.

Navzlic vsem tem nalogam in težavam smo storili, kar je bilo mogoče: V desetih letih smo rešili stotine življenj, ki bi drugače zapadli prerani smrti, stotine drugih smo obvarovali okužbe in nevarne bolezni. Kjer spremlja človeške napore toliko težav in ovir, tam je blagoslov in uspeh posebno očividni; pokažite slično ustanovo v državi, v kateri je število smrtnih primerov tako nizko (povprečno na 1100 letno sprejetih bolnikov 40, torej 3,6%), dasi prihajajo odnosno pošiljajo k nam tudi bolnike tik pred smrtjo, med njimi neozdravne iz zdravilišč, da se tako čuva dober glas teh zavodov. V desetih letih na našem oddelku ni resno zbolela ali celo umrla nobena sestra-usmiljenka, nobena strežnica ali zdravnik. In vendar govori tozadevna statistika drugih zavodov, tudi zdravilišč, precej drugače.

Ko bi pred desetimi leti pisec teh vrstic ne sprožil iniciative ter ne našel umevanja pri tedanjem Oblastnem odboru, bi danes ne praznovali desetletnice velekoristne ustanove in močno uspešnega delovanja v njej, dasi se to delo vrši v skromnih prostorih z jedva najnujnejšo opremo, brez zreal in druge blešče, ki bolniku in obiskovalcu napravijo že prve utise ugodne.

Za bodoče gojimo izmed izvršljivih želja zlasti eno: z veseljem in hrepenenjem pričakujemo dne, ko prevzame splošno bolnišnico v Ljubljani z našim oddelkom vred domača samouprava. Prosimo, skrajšajte dobo našega čakanja!

Dr. Fr. Debevec.

Kraljeva zahvala

Belgrad, 9. jan. AA. Za praznik Kristusovega rojstva in za novo leto so dobili Nj. Vel. kralj, Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavle in kraljevski dom čestitke od oseb in ustanov iz države in iz tujine. Po najvišjem nalogu je pisarni Nj. Vel. kralja Petra II. čast zahvaliti se posameznikom in ustanovam za poslano čestitko, in vsem, ki so se pri tej priložnosti vpisali v dvorne knjige. — (Iz pisarne Nj. Vel. kralja.)

Proslava rojstnega dne kraljice Marije

Belgrad, 9. januarja. AA. V proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije je bila danes ob 11.15 v dvornem hramu na Dedinju služba božja, ki so se je udeležili Nj. Vel. kralj, Nj. kr. Vis. knežinja Olga, Nj. kr. Vis. kraljeviča Tomislav in Andrej in kneževiča Aleksander in Nikola, dvorne dame in civilni in vojaški dom Nj. Vel. kralja.

Čestitka bana dr. Natlačena za rojstni dan Nj. Vel. kraljice Marije

Ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kraljice Marije je poslal ban dravske banovine dr. Marko Natlačen maršalatu dvora brzojavno čestitko sledeče vsebine:

»Prosim, da izvolite predložiti Nj. Vel. kraljici Mariji ob rojstnem dnevu iskrene čestitke vsega prebivalstva dravske banovine in moje ter na Najvišjem mestu tolmache izraze neomajne zvestobe Nj. Vel. kralju in domovini, obenem z najboljimi željami za srečo in napredek visokega kraljevskega doma.«

Senator dr. Kulovec častni občan Dolenjskih Toplic

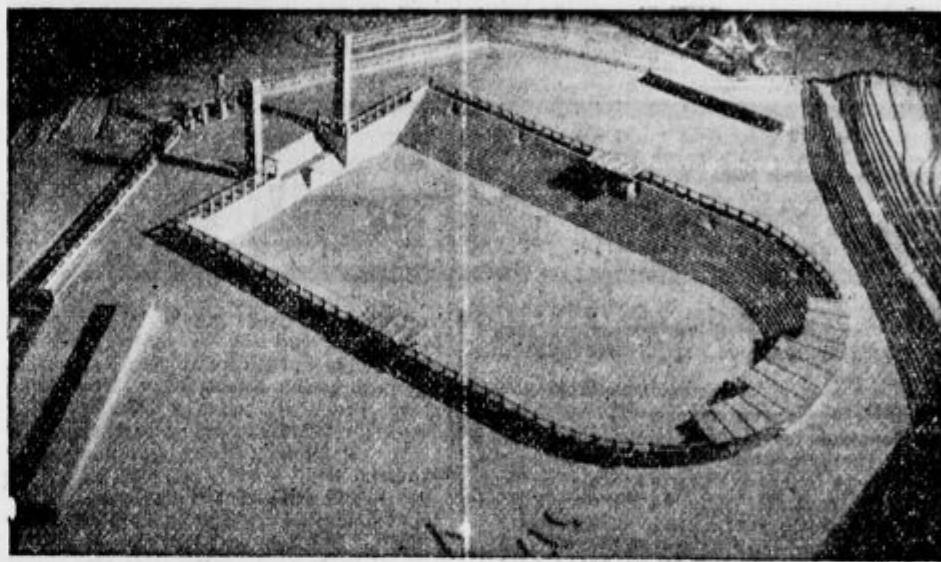
Občinski odbor občine Dolenjske Toplice je imenoval ministra v p. senatorja in novozvoljenega poslanca za novomeški okraj g. dr. F. Kulovca za častnega člana občine Dolenjske Toplice. Občinski odbor je s tem izrazil svojo hvalečnost da g. dr. Kulovca za vse njegove gospodarske in socialne zasluge v korist občine. Gospod senator je izkazal s svojim uplivom nešteto dobrot za domačo občino, zato mu je prebivalstva pri zadnjih volitvah tudi izkazalo svoje zaupanje s tem, da je dobil v občini Dolenjske Toplice 542 glasov, združenih nasprotniki pa samo 55. Včeraj, dne 9. januarja je gospodu senatorju štiricilnska deputacija izročila lepo ročno izdelano diplomu.

Vznemirljiv pojav

Maribor, 9. januarja.

Zadnje dni je nastal na mariborsko Borzo dela izredno hud naval. Po cele skupine delavcev prihajajo ter javljajo, da so bile odpuščene iz mariborskih ali okoliških tovarn. Tako je prišla včeraj iz Sladkega vrha vest, da je tamošnja tovarna lepenke odpuščila 50 delavcev. Vsa mariborska in okoliška industrija, z izjemo tekstilnih tovarn, je začela krčiti obrat, pa tudi nekatere tekstilne tovarne so začele pomalem zmanjševati kader delavstva. To je vsekakor vznemirljiv pojav. Sicer so tudi lani in predlanskim nekatera podjetja na zimo skrčila obrat ter so nekaj delavstva odpuščila, vendar pa se odpuščanje ni vršilo v taki meri, kakor letos. Zaenkrat se ne da reči, ali je to znak popuščanja konjunktura in nastopajoče gospodarske krize, ali pa je zadeva le prehodnega značaja. Vsekakor pa je pojav vznemirljiv ter mu bo treba posvetiti malo več pozornosti.

Zgradimo v Mariboru stadion

Mariborski stadion, fotografija modela.

Prosvetno, športno in eploh društveno delo se v Mariboru od leta do leta bolj razvija. Zaradi tega razvoja postaja vedno težje vprašanje društvenih prostorov, katerih primanjkuje. Najbolj je tako pomanjkanje občutiti pri telovadnicah, še bolj pa pri letnih telovadskih in igriščih.

Smisel za telesno vzgojo je v zadnjih letih v mladini tako porasel, da se ta vedno bolj in bolj zateka v športna in telovadna društva, kjer hoče dobiti vse možnosti in prilike za smoteno gojenje telesne kulture. Zaradi pomanjkanja primernih letnih telovadišč, pa naša društva svoji mladini ne morejo nuditi vsega onega, kar mora moderno mesto mlademu rodu v telesno vzgojnim oziru dati, to je mnogo zraka, sonca in športnih prostorov za telesne vaje, tekme in javne nastope.

Da bi slovensko omejeno mesto moglo svoji mladini nuditi vse, kar ji je za njeno duhovno in telesno zdravje potrebno, se je v Mariboru ustanovila Stavbena zadruga »Stadion« z nalogo, da v našem mestu čimprej zgradi Stadion, v katerem se bo v bodoče mogla mladina zbirati k telesnim vajam, tekmam ter telovadnim in prosvetnim nastopom.

Vodstvu zadruga se je posvečilo dobiti v 60 letni najem del banovinskega posestva Račji dvor, na katerem naj bi se zgradil vsem sodobnim športnim potrebam ustrezajoč stadion, za katerega so načrti že izdelani in h katerih izvedbi bo treba pristopiti takoj s početkom spomladi, da se bo na Stadionu, sicer še ne docela izgovljenem, mogel vršiti velik telovadni nastop fantovskih odsekov in dekliških krožkov ob priliki mladinskih

dni v Mariboru, ki bodo v dnehi od 29. junija do 2. julija t. l.

Zamisel velikega mariborskega stadiona bo mogla biti uresničena le z vsestransko podporo naše javnosti. Zato upravni odbor Stavbene zadruge »Stadion« in prizadete organizacije vso javnost naprošajo za pomoč in podporo pri vseh naporih, ki naj vodijo do izgraditve mariborskega stadiona, ki ne bi služil le mariborskemu mestu, marveč tudi vsej njegovi daljni okolici in našim organizacijam v celi lavantinski skofiji. Za gradnjo stadiona bo potrebno toliko gmotnih sredstev, da jih zadruga sama brez pomoči naših denarnih zavodov, gospodarskih podjetij, naših organizacij in posameznikov ne bo mogla zbrati.

Vodstvo zadruga zato preko časopisja naproša vsa naša gospodarsko močna podjetja in posameznike, naj ne odklonijo prošnje, ki jo bodo v prihodnjih dneh dobili in v katerih bodo naproseni, naj za mariborski stadion, ki bo predvsem namenjen naši mladini, po svojih močeh prispevajo.

Maribor potrebuje svoj športni stadion zaradi svoje in vse štajerske mladine. Zdrava, versko in narodno vzgojena mladina bo najtrdnější zid ob severni meji naše države.

Vsa javnost naj zato podpre delo za mariborski stadion!

Maribor, 8. januarja 1939.

Stavbena zadruga »Stadion« v Mariboru
Prosvetna zveza v Mariboru
Zveza fantovskih odsekov, podzveza Maribor
Vodstvo dekliških krožkov v Mariboru

Kralj boter devetemu sinu

Reteče, 8. jan.

Župnija Reteče pri Skofji

Loki je bila danes izredno počaščena. Nj. Vel. kralj Peter II je bil po svojem zastopniku, polkovniku Markulju Ivanu iz Skofje Loke boter devetemu sinu iz družine Krajnika Petra iz Godešiča. Za botra je bila znana dobrotnica že nad sto kratna botrica gospa Zaletež Ivanka, posestnica iz St. Vida, a reteška domačinka.

Krajnikovo družino je Bog bogato blagoslovil. Pred šestimi tedni se ji je rodil 12. otrok, deveti deček, ki je bil danes tako slovesno krščen na ime Andrej. Družina je rečna, ker živi le od priložnostnega zasluga očeta-delavca. Mali Andrejček je najmlajši bratranec Krajnikove Tončke iz Godešiča, ki je pred meseci nenadoma odpravila na Brozjah.

Plemenita in demokratska gesta našega ljubljanskega mladega kralja je vse tukajšnje župljane navdala s hvalečnostjo in ljubezno do visokega kraljevskega doma.

Reteče so se za ta dan odele v slavnostno obleko, da dostojno sprejmejo zastopnika Nj. Vel. kralja g. polkovnika Markulja. Sprejemu so prisostvovali zastopniki oblasti, društev, šolska mladina z učiteljskim, godeški gasilci in številno občinstvo. G. polkovnik Markulj se je pripeljal v spremstvu okrajnega načelnika g. Kalka Mateja in župana g. Avguščina Ivana. Pred cerkvijo sta pozdravila kraljevega zastopnika domači župnik in

duhovni svetnik g. Štular Martin ter šolski upravitelj g. Korenčan Lovro, čemur so sledile navdušene ovacije Nj. Vel. kralju in kraljevskemu domu. Po pozdravu gasilec je upraviteljeva hčerki-ca Maruška v priložnostni deklaraciji izročila kraljevemu zastopniku šopek rdečih nageljnov. Po opravljenem krstnem obredu je gospod župnik povabil na zakusko vse imenovane in še ožje sorodnike.

Ta dan bo z zlatimi črkami vpisan v reteško kroniko, v srih župljanov pa bo gorela trajna hvaležnost in ljubezen do vladarja.

Drobne novice

Koledar

Torek, 10. januarja: Viljem, škof; Agaton, papež.
Sreda, 11. januarja: Higin, papež; Pavlin Oglejčki, škof.

Novi grobovi

† V Domžalah je nenadoma umrl gospod Ivan Zorman, ravnatelj Jugoslovanskega društva guma »Englebert« A. D. v Ljubljani. Pogreb bo danes ob 4 popoldne izpred mrtvašnice Zavetišča sv. Jožefa. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je mirno v Gospodu zaspal gospod Hans Gerstner, direktor Filharmonične družbe. Pogreb bo v sredo ob 2 popoldne. Blag mu spomin! Zalujočim naše iskreno sožalje.

† V Mošnjah so 6. januarja pokopali 92-letno Marijo Mlekuz. Bila je teta g. župnika Cerkovnika Franca. Naj v miru počiva!

† V Ljubljani je v Zavetišču sv. Jožefa na Vidovdanci cesti je umrla ga. Ivanka Pajnič, vdova po žel. zvanjeniku. Rajnica je bila blaga žena in krbona mati ter naročnica »Slovenca« in vseh naših listov nad 15 let. Sorodnikom naše iskreno sožalje, rajnica pa naj uživa večni mir in pokoj!

† V Ljubljani je v Rožni ulici 41 v nedeljo umrl v 75. letu starosti gospod Anton Breznikar, železniški nadzornik v pokopju. Pogreb bo v torek popoldne ob 2. Naj počiva v miru! Zalujočim naše sožalje!

Osebnosti

— **Poroča.** V soboto sta bila poročena v kapiteljski cerkvi v Novem mestu g. Uršič Vladimir, pripravnik v ministrstvu notranjih zadev v Belgradu, in gđ. Paulič Marija, hčerka trgovca Pauliča Jakoba. Priči sta bila g. Paulič Jože, trgovec, brat nevestin, ter g. Uršič Anton, policijski komisar, brat ženinov. Poročal je g. prošt K. Cerin. Naše tople čestitke!

— **Poročila sta se** včeraj jutraj v novi cerkvi na Rakcu gđ. Mimica Berčičeva iz odlične katoliške družine na Rakcu in zdravnik g. dr. Lojze Baraga iz Cerknice. Mladima novoporočencema želimo mnogo srečel!

Navdušana publika ploska pri tem krasnem československem filmu — ljubljanska kritika ga obširno in s najboljšimi laskavimi ocenami!

Dolžnost slehernega zavednega Slovenca je, da si ogleda ta dokument heroizma in borbe českoslovakov za svojo svobodo! ...

— **Občni zbor društva »Pravnik«.** Vsakoletni redni občni zbor z običajnim dnevnim redom bo v četrtak, dne 26. januarja t. l. ob pol 18 v dvorani št. 79 justične palače v Ljubljani.

— **Založniki!** Tudi slovenske strokovne knjige in revije hočemo brezplačno navesti v knjigi »Dela«. Prosim, pošljite potrebne podatke na naslov: R. Puc, Ljubljana, Prekmurska 2.

— **Nova skladba »Kostanjeviški slavček«**, za mešan pevski zbor, avtorja Rozmana Ivana, v. s. o., se dobi v Jugoslovanski in Matični knjigarni v Ljubljani. — Tam se dobe tudi njegovi skladbi »I. jugoslovanska lovka koračnica Srečni lovci« ter »Jugoslavija slavnostni napjev«.

— **Huda burja na Jadranskem morju.** Po vsem Primorju piha huda burja, ki je dosegla hitrost 60 km na uro. Po gorah so divjali silni snežni meteži. Zaradi burje je bil promet po morju zelo oviran in imajo vse ladje velike zamude. Nekateri parniki sploh niso prišli na svoj cilj.

BOUVIER
VINO V SODČKIH
GORNJA RADGONA

— **V gozdu je zmrznil.** V nekem gozdu blizu Osjeka so našli zmrznjenega sodniškega slugo v Osjeku Mihajla Esapoviča. Šel je v gozd, da bi nasekal drva. Ker se ni ob določenem času vrnil domov, so ga šli iskat in našli mrtvega.

— **Smrtno se je ponesrečil na zagrebškem** glavnem kolodvoru kretnik Nikola Japunčič. Stal je na stopnicah lokomotive, medtem pa je privozila druga lokomotiva. Ker je bilo to v bližini kretnice, je druga lokomotiva zadela v Japunčiča in ga vrgla na tla. Ubogemu kretniku so kolesa odrezala obe nogi in mu zmečkala glavo. Bil je na mestu mrtve. Strojvodji obeh lokomotiv sta bila aretirana.

— **Po nesreči nstrelil prijatelja.** Preteklo soboto zvečer je šel v Somboru v goste 24-letni Kosta Ivkov. S seboj je vzel svojo staro dvocevko, iz katere je streljal. Njegov prijatelj Stevan Radosavljev ga je prosil, da bi smel tudi on nekaj

Ivegal je smrt na večalih, samo, da bi videl domovino, ženo, otroka!

Poročnik Rjepkin

VI. Borsky
A. Mandlova
F. Smolik

Zavedni štabni zdravnik je z neuspelo operacijo preprečil smrtno smrt na večalih in iztrgal legijonarja iz rabeljskih rok avstrijske justice ...

Predstave ob 16, 19 in 21. **Kino Union** Tel. 22-21

Huda nesreča v rudniku

Zagorje, 9. januarja.

V kotredškem rovu zagorskega rudnika se je danes dopoldne pripetila huda nesreča. V jami so se vneli vnetljivi plini ter pri tem smrtno ponesrečili rudarja Hribarja Leopolda, očeta številne, nepreskrbljene družine. Hudo pa so goreči plini ožgali rudarja Jere Ivana, tudi očeta številne dece, ki si je komaj lanske leto postavil v »Abo-sinij« ličen dom. Lažje pa se je pri tem ponesrečil rudniški paznik g. Stern Robert, ki je zato ostal v domači oskrbni, dočim so Jereta z opoldanskim vlakom odpeljali na zdravljenje v ljubljansko bolnišnico.

Odkriti zakladi tatov

Ptuj, 9. januarja.

V Podvincih je aretirala orožništvo 21-letnega trgovskega nastavljenca Antona Bezjaka in 25-letnega trgovskega nastavljenca Rudolfa Breznika. Bezjak je bil doleži trgovski pomočnik pri trdki Pregrad (Trgovski dom) v Mariboru, Breznik pa je bil zaposlen pri trgovcu Brezčiču v Ptuj. Orožniki so napravili preiskavo, ki je imela velik uspeh. Pri Bezjaku so našli manufakturnega in železarskega blaga v vrednosti 40.000 din. Večina tega blaga je bila ukradena pri trdki Pregrad v Mariboru v približni vrednosti 25.000 din. Bezjak je tudi priznal, da je pred nekaj meseci okradel svojega brata v Podvincih, kateremu je vzel 6400 din. Preiskava se še nadaljuje.

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes, jutri ter v četrtak ob 8. uri po znižanih cenah

Charlie Chan na dirkah

— **Dovoljena praksa.** Z dekretom ministrstva za gradbe oziroma za gozdove in rudnike je dovoljeno inž. Avgustu Sušniku iz Ljubljane, inž. Francu Cervinku iz Krmelja in inž. Matiji Lipužiču iz Kočevja izvrševanje javne inženirske prakse na vsem ozemlju naše države in sicer iz strojne oziroma rudarske stroke.

— **Vreme.** Jugoslavija: Prevladuje oblačno v donavski, dravski in moravski banovini, jasno v ostalih krajih. Snežiti je nehalo. Toplota je popustila. Najnižja toplota Sarajeva —14, najvišja Eregovni 12 stopinj. — Napoved za danes: Pretežno jasno, megla v dolinah, nova pooblačitve se pričakuje na skrajnem zahodu.

— **Pri zaprtju,** motnjah v prebavi vzemite jutraj na prazen želodec kozarec naravnega »Franz-Josef« grenčice.

— **Gibanje absolutentov kmetijskih šol.** V nedeljo je v Celju zborovala osrednja Zveza absolutentov kmetijskih šol (ZAKŠ). Zborovanje je vodil predsednik g. Janez Ovsenik iz Predoselj, ki je podal zelo izčrpno in obsežno poročilo o delu v tekočem letu. Iz poročila je razvidno, da je organizacija krepko napredovala ter da je lani mnogo delala. Zlasti se je zavzemala za uvedbo kmetijskega starostnega zavarovanja, ki se že bliža uredništvu. Od 20 podružnic jih je bilo zastopanih 21. Zborovanje je bilo zelo živahno in si je zveza za bodoče delo nadelala važne naloge. Delo poteka v najlepšem redu, članstvo pa je vzorno disciplinirano. Izvoljen je bil nato naslednji odbor: Predsednik Janez Ovsenik, Predoselje, I. podpredsednik Alojzij Knapleč, Maribor, II. podpredsednik Lojze Prijatelj, Sodražica, tajnik Ivo Zolner, Ljubljana, blaginjak Jože Kniflic, Medno, odborniki: Janko Jerala, Vodice, Jaka Novak, Siska, Ivan Prešeren, Novo mesto, Jožko Šketa, Jarenina, Janez Repanšek, Maribor, Ivan Marinič, Ptuj, Siska gora. Sprejeta je bila obsežna resolucija, ki navaja glavne zahteve absolutentov kmetijskih šol. Med tem podarja ta resolucija, da bo zveza izdajala strokovno glasilo, da bo navezala stike s kmetijsko zbornico in kmetijskim oddelkom banke uprave, zahteva prirejanje tečajev in uvaževanje absolutentov, kadar gre za taka mesta, ki imajo opravka s kmetijstvom.

krat ustreliti. Kosta mu je dal puško. Radosavljev je napolnil eno cev in začel polniti drugo. Nehote pa je sprožil prvo cev, v tem hipu pa je stal pred puško Kosta Ivkov. Strel ga je zadela v glavo. Prepeljali so ga v bolnišnico, kjer je že dve uri umrl. Radosavljev je skočil v hišo in zakričal: »Ubil sem Kostola, nakar je nezavesten padel na tla.

— **Volkovi raztrgali pastirja.** Pastir Josu Andrijevč iz vasi Pešpelja pri Jajcu je krmil ovce s senom. Nenadoma pa se je priklatilo več volkov, ki so se vrtili na pastirja in ga začeli trgati. Pastirju je prihitel na pomoč njegov oče, ki je prikladal tudi sosede, nakar so pregnali volkove. Ko so hoteli pomagati ubogemu pastirju, je bil ta že mrtev. Volkovi so raztrgali tudi deset ovac.

— **Namesto pred oltar — v ječo.** 35-letni vdovec Mato Sušljek se je kmalu po smrti svoje žene odločil, da se bo vnovič poročil z mladim dekletom Dragico Brek iz Repušniškega brda pri Belovaru. Ko se je z dekletom in njenimi starši dogovoril vse potrebno glede poroke, se je v družbi svojih znancev vesel vračal proti domu. V vasi je srečal skupino fantov, med katerimi je bil tudi Slavko Vuk. Vse je povabil v svojo hišo, da jih pogosti. Povedal jim je, da se bo drugi dan poročil. Kmalu je pa prišlo v hišo med Sušljekom in Vukom do prepira, iz katerega se je izcimil pretep, v katerem so imele glavno vlogo gorjace. Slavko Vuk je dobil z gorjaco tako silen udarec po glavi, da se je mrtev zrušil. Osumili so Sušljeka, da je zadel Vuku udarec, in orožniki so ga zaprli.

— **Gospod, ki mu je bil 12. decembra 1938 v Slovenski Bistrici na postaji pomoloma izročen** kovčeg s knjigami, naj ga nemudoma pošlje na naslov: Milan Bogatin, Križni vrh, pošta Lanorje pri Slov. Bistrici.

Ljubljana

1. Predsednik Zbornice za TOI g. Ivan Jelačin je izročil Zdrženju trgovcev namesto venca za prano umrlega stanovskega tovariša blagopokojnega Josipa Verliča 500 din kot dar v podporo brezposelnih trgovskih uslužbencev.

2. **Železniški upokojenci** se obveščajo, da je umrl gospod Anton Breznikar nadzornik v pokopju. Pogreb bo ob 2 popoldne iz hiše žalosti, Rožna ul. 41, v Ljubljani k Sv. Križu. Železniški upokojenci se vljudo vabijo, da se pogreba udeležijo. — Društvo žel. upokojencev.

3. **Mesto venca na krsto** blagopokojne gospe Bučar Steli, je darovala za mestne reveže 200 din ga. Poliksena Kirbisich, Kongresni trg št. 2. Mestno poglavarstvo se velikodušno darovalki najlepše zahvaljuje z željo, da bi tudi drugi rajne počastili z dobri deli.

4. **Namesto venca na krsto** umrlega svojega svaka Alojzija Vodnika je daroval za mestne reveže g. Pogačnik Janko, deželni blaginjak v p. 200 din.

5. **»Poročnik Rjepkin«** v kinu Unionu je deležen aplavza navdušene publike pri sleherni predstavi. Kmalu že ni dosegel kin takšnega uspeha, dolgo že ni bilo deležno filmsko delo tako lajkavih ocen kritike, kakor česki film »Poročnik Rjepkin«. »Poročnik Rjepkin« je film borbe za svobodo naroda, film slovanstva bratstva. Krasni so prizori, v katerih se izraža globoka legijonarjeva zavest zmage slovanstva ideje in odrešenja Slovanov iz avstrijskega suženjstva. Kino Union predvaja ta film le še kratko dobo. Zato pa pravimo vsem, ki čutijo slovanstvo kri v svojih žilah: Hitite si ogledat ta film!

6. **Opozorilo mlekarjem** producentom! Mlekarjevo društvo za Ljubljano in okolico opozarja svoje člane, da je bila notica v časopisih božične izdaje glede povišanja cene mleku tehtno premišljena. Zato so vse druge vesti, ki jih prinašajo neki ljubljanski dnevniki samo tendenciozna značaja. Upamo, da se bodo naši člani zvesto držali navodil naše etanovske organizacije. Producenti smo pričakovali, da bomo naleteli na odpor komentov, ali naše gnotne potrebe, katerim moramo zadostiti kakor vsakdo, so nas dovedle do tega uravnovečnega koraka. — Mlekarjevo društvo za Ljubljano in okolico.

7. **Za mestne reveže** je podaril g. Viljem Nemenz, ravnatelj pivovarne »Union« v Ljubljani,

Samo še danes ob 16., 19. in 21. uri si morete zadnjič ogledati film **Ljubavne laži**
Karl Ludwig Diehl, Jutta Freybe — Ganiživa zgodba mlade študentke, ki gre preko vseh zaprek in proti vsem predsodkom, kadar je v vprašanju ljubezen in njena sreča!
Kino Sloga, tel. 27-30 Jutri premiera! **»Demoni zraka«** film mednarod. špionaže

1500 din. Prav tako je za mestne reveže darovala 100 din Kmetiska posojilnica v Ljubljani, v svojem in v imenu stavbene tvrdke »Gradidom« je za mestni socialni fond poslal g. Ivan Ogrin 150 din, tvrdka L. M. Ecker sinova v Slomškovi ulici 4 je pa za mestne reveže darovala 500 din. Za obdaritev revnih je tvrdka Hrehorič F., veletrgovina z manufakture v Ljubljani na Tyrševi cesti, darovala 55,70 m raznega zimekega blaga, a tvrdka A. Volk, veletrgovina žita, moke, poljskih pridelkov in krmil v Ljubljani, Rešljeva cesta 24, je poslala 30 nakaznic, da je zanje 30 mestnih revežev dobilo po 3 kg pšenične moke za božične praznike. Mestno poglavarstvo se vsem velikodušnim darovalcem najlepše zahvaljuje, hkrati pa izraža tudi svoje veliko zadovoljstvo, ker socialna prizadevanja mestne uprave vedno bolj podpirajo pridobitni in tudi drugi sloji mestnega prebivalstva.

8. **Ljubljanski športni klub** sporoča svojim članom, da bo redni občni zbor v petek, dne 20. t. m. ob 20 v »Lovski sobi« restavracije Slamič z običajnim dnevnim redom. — Odbor.

9. **Nesreča pred Mestnim domom.** Pred nosom ljubljanskim reševalcem se je včeraj dopoldne ponesrečil 21-letni steklarski vajenec Hinko Erker s Ceste dveh cesarjev. Erker se je peljal s kolesom po Strelški ulici, ko pa je hotel zaviti na Mestni trg, je padel s kolesa in si zlomil nogo. Seveda so ga reševalci naglo prepeljali v bolnišnico.

10. **Poskušaj samomor** mladega vajenca. Včeraj jutraj je bil poklican reševalni avlo v Knezovo ulico, kjer je ležal v nezavesti mlad 20-letni kletarski vajenec Milan R., poleg njega pa je bila prazna steklenica za lizol. Fanta so naglo prepeljali v bolnišnico in kaže, da bo okreval.

11. **Za damske obleke.** velika izbira, poceni, Jeleničnik & Simončič, Ljubljana, Pred Senklavcem.

Gledališče

Drama, Torek, 10. Zaprtlo. Sreda, 11. »Tri-deset sekund ljubeznic. Red B. Četrtek, 12. »Hollywood. Red Četrtek. Petek, 13. Zaprtlo. (»Po-

hodom na postajo pripravil kovčeg poleg izhodnih vrat, na katere se je naslonil. Naenkrat pa so se vrata, ki najbrž niso bila predpisano zaklenjena, odprla in Klemenšek je padel z vlaka, pri tem pa je z nogo obvisel na stopnici. Vlak ga je vlekel še kakih 30 m, dokler se na postaji ni ustavil in Klemenšek je udarjal z glavo po pragovih in kamenju, da si je razbil lobanjo ter dobil nevarne poškodbe. Nezvestnega so zapeljali v mariborsko bolnišnico.

12. **Smrtna kosa.** V bolnišnici sta umrla 72-letni trgovec Karl Hanžel in 38-letna delavčeva žena Franciška Jauk. Na Zrkovski cesti 67 na Pobrežju je umrl 70-letni upokojeni kovač drž. žel. Jožef Čerčič. Naj počivajo v miru!

13. **Mrtve zimskega veselja.** V bolnišnico so dobili v nedeljo tri mlade ponesrečence, ki so postali žrtvi zimskega veselja. Pri sankanju sta si zlomil leve nogi 7-letni Zvonko Šmavcar iz Konjice ter 8-letni Bogomir Lesjak iz Ruš Sled-njeja je med sankanjem povozil nek smučar. — V Mariboru pa si je namolil desno nogo pri drsnju 11-letni Henrik Pesner.

14. **Kamnica pri Mariboru.** Slovensko katoliško izobraževalno društvo uprizori v nedeljo, dne 15. jan. ob 3 popoldne v cerkveni dvorani vojno dramo v 5 del. »Živ pokopanc. Prijatelji lepe igre, pridite pogledat.

15. **Nedelja na Pohorju.** Smučarji, ki so bili v nedeljo na Pohorju, so bili precej presenečeni, ko so slišali, kako odmevajo drvarske sekire po vsem Pohorju ter so kolovozni polni voznikov, ki spravljajo plohe v dolino, kakor da je to navaden delavnik. Včasih so naši Pohorci nedelje bolj spoštovali, četudi so bile dosti slabše zime za spravljaje lesa v dolino, kakor je letošnjaja, ki obeta, da bo dolgo držala ter bodo Pohorci lahko opravili vsa gozdna dela že v samih delavnikih.

Gledališče

Torek, 10. jan., ob 20. »Vse za šalo«. Red B. Sreda, 11. jan.: Simfonični koncert v Unionski dvorani za red A.

Celje

16. **Jakob Petek.** V Prešernovi ulici 21 je po kratki boleznj izdihnil 73-letni oče uglednega celjskega trgovca g. Antona Petka Jakob Petek. Pogreb dragega pokojnika bo v sredo, dne 11. januarja ob 9 dopoldne izpred hiše žalosti v Prešernovi ulici na pokopališče v Dramljah, kjer ga bodo ob 10 pokopali. Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek ob 8 jutraj v župni cerkvi Sv. Danijela. Naj v miru počiva! Zalujočim naše iskreno sožalje!

17. **Kronovšek Marija.** Včeraj ob pol 10 dopoldne je umrla na Sodniški stezi 62-letna zasebnica in mati Marije Janičeve na Babnem, Kronovšek Marija. Pogreb draga pokojnice bo jutri v sredo ob 4 popoldne na okoliško pokopališče. Naj v miru počiva!

18. **Na obnem zboru** podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva v Celju, ki je bil včeraj v okoliški šoli, je bila izročena častna diploma 2. reda za razstavljene predmete na razstavi v Mariboru g. Šah Barbari.

19. **Cestna knjižnica** je v preteklem letu izposodila 24.498 knjig, od katerih je 15.537 slovenskih in 7.189 nemških. To so leposlovne knjige. Znanstvenih, oziroma poučnih knjig je bilo izposojenih 1.772. Mestna knjižnica, katero vodi gđ. Levstikova, je imela 239 poslovnih dni, obiskov pa 12.190. c. Aretacija celjskega trgovca. Celjska policija je aretirala nekega celjskega trgovca in ga zadržala v preiskovalnem zaporu. Osumljen je neke poverebe, odnosno vloma. Bil je že svoj čas aretiran, pa se mu ni ničesar dokazalo in bo tudi tokrat najbrž kmalu prost.

KINO UNION

V sredo 11. in četrtek 12. jan. ob 20.30 gostuje naj-fenomenalnější jasnovidec in mojster okultnih ved

SVENGALI

Nenadkriljivi fakirski eksperimenti z medijem Mne. Elis. — Vsak večer nov spored! Cene sedežem: 15, 13, 11, 9, 6, 50 din. Preskrbite si vstopnice v predprodaji!

20. **Številne nesreče.** Na poti od Zidanega mosta do Rimskih toplic je padel na cesti 35-letni dninar brez stalnega bivališča Založnik Peter in si namolil več reber. V Šmartnem ob Dreti je pri spravljaju lesa padel hlood na levo nogo Slapniku Jožetu in mu jo zlomil v gležnju. Na Slancih pri Teharjih je padel doma na hodniku 36-letni trgovec Knamžar Franc in si zlomil rebro na levi strani. V šamotni tovarni v Štorah je pri čiščenju stroj zagrabil za roko 15-letnega Gračnerja Ivana in mu odtrgal dva prsta desne roke.

Ptuj

21. **Spremembe na sodišču.** Z novim letom je nekaj sprememb na okrajnem sodišču v Ptuj. Sodnik dr. Vladimir Muha, ki je imel dosega izvršilni oddelek, je prevzel spodnji oddelek levi breg. Dosedanji sodnik tega oddelka dr. Robert Kramberger, je prevzel kazenski oddelek V. in VI; dosedanjí sodnik kazenskega oddelka Zvonko Dokler pa je odšel na izvršilni oddelek.

Novo mesto v letu 1938

22. **Rojenih** je bilo v tem letu v Novem mestu 317 otrok, in sicer 150 dečkov, ostale deklice. Iz domačih mestne župnije jih je bilo 18, drugi so zagledali luč sveta v ženski bolnišnici, dva pa sta bila rojena na potu v bolnišnico. Dvojčki so bili osemkrat.

23. **Mrljev** je bilo 95, od teh Novomeščanov 24, tako da je bilo več krst kakor zibelk, ostali so umrli v ženski bolnišnici, od drugih prepeljani in na novomeško pokopališče pokopani so bili štirje. Najstarejši mrlji je imel 92 let, pod 15. letom jih je umrlo 31.

24. **Oklicanih** je bilo v kapiteljski kot mestni župni cerkvi 23 parov, poročenih pa je bilo 18 parov, med temi 8 tujih, dočim so trije domači pari šli k poroki drugam. Po raznih krajih je bilo poročenih 14 novomeških rojakov(-in).

25. **Sv. obhajil** je bilo razdeljenih v kapiteljski cerkvi in kapeli ženske bolnišnice 32.680, v cerkvi oo. frančiškanov pa 57.708, torej skupaj 90.380.

Kranj

26. **Podružnica Slovaške družbe za kranjski in škofjeloški okraj** ima svoje 1. zborovanje 22. januarja ob pol 10 v ljudski šoli na Primskovem. Predava prof. verouka Slapar Pavel. K oblini udeležbi vabljene poleg učiteljstva tudi gg. profesorji in duhovniki. — Odbor.

Kaj je z angleškim funtom

Pretekli teden je prišlo do velikih dogodkov na mednarodnem deviznem trgu, ki se je poslednje tečje naše države. Znano je, da imamo pri nas vezano devizno gospodarstvo in da fluktuacije zaradi tega niso tako velike in obširne kot na devizah s preprostim deviznim prometom.

Omejitev kupitij z zlato

Pretekli teden je namreč Bank of England na prošnjo zakladnega (t. j. finančnega) ministrstva sporočila bankam, ki imajo na zlato in deviznem trgu željo, da naj skrbno prekontrolirajo vse devizne posle, ki jih bodo dobile naročene, če jim služi za podlago legitimna trgovska potreba. Nadalje naj opuste vse terminske posle z zlato in dajanje predprijemov na zlato, oziroma lombard zlata. To je pomemben korak v Angliji. Sicer je Bank of England nekaj sličnega nasvetovala velikim (tako zvanim klirskim bankam) že pred mesecem dni, vendar njena priporočila, oziroma nasveti niso veljali za vse druge zavode. V angleških razmerah pomeni priporočilo ali nasvet Angleške banke, posebno če se je to zgodilo na prošnjo zakladnega ministrstva, prav toliko kot ukaz, ki se ga bodo lojalne angleške banke držale tako kot pisanega zakona. V tem oziru so v Angliji drugačne poslovne metode kot v drugih državah, kjer se dobe tudi v obstoječih zakonitih deviznih predpisih še vedno »luknje«, katerih se poslužujejo neposlušni poslovni ljudje.

Sicer ta nasvet ni novost. Že leta 1935 je Angleška banka svetovala podobno angleškim bankam, vendar je bilo to kmalu pozabljeno, ker so se razmere na deviznem trgu zelo normalizirale. Tudi drugod smo že slišali o podobnih ukrepih. Tako je značilen naslednji komunik, ki ga je v soboto izdala švicarska narodna banka: »Angleška banka je včeraj s takojšnjo veljavnostjo popolnoma prepovedala tako terminsko kupitje z zlato kakor tudi dajanje posojil na zlato. Pri tem gre za ukrep, naperjen proti špekulaciji v varstvo angleškega funta, kateremu je pripisovati tudi za švicarske valute in gospodarstvo velik pomen. V tej zvezi je opozoriti, da je bil podoben, pa še bolj dalekosežen ukrep uveljavljen v Švici že v letu 1936 s sklepom zveznega sveta v varstvo državne valute (z dne 19. junija 1936), ki je še danes neizpremenjen v veljavi.«

20 milijonov funtov zlata v varstvo funta

Najstarejši devizni izravnalni sklad, ki je uradni vladni organ za devizno politiko, je vsakek angleški devizni izravnalni sklad, ki ima skrbeti za stalnost angleškega funta v primeri z drugimi veljavami in zlato. Ta sklad je bil ustanovljen kmalu po padcu funta šterlinga v mesecu aprilu 1932. V začetku je bil dotiran s 175 milijoni funtov, kasneje pa je bil ta znesek podvojen. Zlasti je bilo obsežno delovanje sklada na polju izravnave gibanj kapitalov, posebno kratkoročnih. Ta sklad ima svoje zlato, katerega po potrebi prodaja, pa tudi kupuje seveda. Obenem je treba ugotoviti tudi, da ima svoj zlati zaklad Angleška banka; ta je znašal po zadnjem izkazu dne 5. januarja 1939 326,4 milij. funtov po stari pariteti z zlato (85 šillingov za eno zlato).

Angleški devizni sklad objavlja z znatno zamudno tudi izkaz o svojih zlatih zalozah. Po podatkih za 30. september je znašal zlati zaklad deviznega izravnalnega sklada 21,68 milij. unč, dočim je še 31. marca 1938 dosegal količino 42,55 milijona unč (omenjamo, da je imela Angleška banka zlata dne 30. septembra 1938 za 76,84 milijona unč in prav toliko tudi dne 31. marca 1938). Zlati zaklad izravnalnega sklada se je zaradi velikega odтока kapitalov že pred septembrsko krizo zmanjšal za skoraj polovico: 49%. V kasnejših tednih (po 30. septembru 1938) se je zlati zaklad izravnalnega sklada še bolj zmanjšal in cenijo, da je imel na koncu leta 1938 le še vrednost okoli 90 milijonov (računajoč po 140 šillingov za eno zlato). Po računu 140 šillingov za eno zlato je znašal zlati zaklad Angleške banke 30. septembra 1938 538 milijonov funtov, deviznega izravnalnega sklada pa 152 milijonov funtov. V zadnjih treh mesecih se je torej vrednost zlata v rokah deviznega izravnalnega sklada zmanjšala za okoli 60 milijonov funtov. Ker so zlate rezerve deviznega izravnalnega sklada tako skopnele, je bilo potrebno sklad dotirati z novimi sredstvi. Zaradi tega je prišlo pretekli teden do transakcije, po kateri je Angleška banka odstopila iz svojega zlatega sklada, ki je znašal 326 milijonov funtov, 200 milijonov zlata deviznemu skladu, ki bo na ta način imel zadostna sredstva za vzdrževanje primerne stabilnosti angleškega funta.

S tem je hotela angleška vlada pokazati, da hoče tudi z velikimi žrtvami braniti sedanje razmerje funta do drugih valut, da na ta način demantira vse glasove, ki so se že dal časa širili, da Anglija ne bo branila funta na sedanji višini. Tudi je najbrže bil merodajen strah, da se ne bi

tudi britanskih kapitalistov polastila skrb za kapital, ki bi tako sledil drugim bežnim kapitalom, ki že dolgo blodijo okoli, iščejo varne (manj plodonosne) naložbe.

In druge valute

Angleški ukrep je vzbudil po vsem finančnem svetu upravičeno pozornost. Predvsem so na njem zainteresirane države, ki se drže tako zvanega trojnega valutnega sporazuma: Francija in severnoameriške Zedinjene države. V Franciji ima važno vlogo to prav sedaj, ko se postavlja francoska finančna politika na nove temelje. Pri sedanjem razmerju cen v Franciji in v Angliji je Francija zainteresirana na tem, da ostane valutna pariteta dosedanjega obsega ohranjena, ker bi drugače Francija bila zopet prisiljena ali se devalvirati ali pa bi se znašla pred novo krizo zaradi svojih previsokih cen, kar vse bi nastopilo v primeru padca funta šterlinga v primeri s frankom. Imajo pa važno vlogo tudi politični momen-

ti, ker vedno bolj kaže tako Franciji kakor Angliji biti solidarni na političnem polju.

Tudi Amerika spremlja s simpatijami omejitve deviznih špekulacij v Angliji, da se ohrani sedanje valutno razmerje med dolarjem in funtom. Posebno pozornost so vzbudili zadnji ukrepi v Amsterdamu. Tudi holandska valuta je izpostavljena velikemu pritisku, ki bo z izpremenjenim valutnim razmerjem pri funtu še težji. Zaradi tega bo morala tudi Holandija, ki navsezadnje tudi pripada trojnemu valutnemu sporazumu, posvetiti vso pozornost svoji valuti.

Notacija funta

Ljubljana, 9. jan. V primeri s soboto je tečaj angleškega funta v Curihu padel na 20,725 (v soboto 20,75), New York je danes beležil v Curihu 442,875 (v soboto 442,875), Pariz 11,68 (11,70) in Amsterdam 240,85 (241).

London (v oklepajih sobotni tečaj): New York 4,6734 (4,6818), Pariz 177,26 (177,43), Amsterdam 8,5906 (8,605), Bruselj 27,677 (27,72), Curih 20,685 (20,72), Kopenhagen 20,40 (20,40), Stockholm 19,422 (19,4225), Oslo 19,906 (19,9025), Montreal 4,7212.

Danes zadnja prilika, da si ogledate monumentalni nagradni velfilm, zrealiziral Viktorijanske dobe

Kraljica Viktorija

KINO MATICA 21-24
Ob 16, 19 in 21:15 ur!
NE ZAMUDITE!

Kontrola uvoza

Ze dalj časa se v Belgradu proučuje vprašanje eplošne kontrole uvoza. Dosedaj smo imeli kontrolo uvoza iz neklirinskih držav samo za nekatere predmete po listi.

Na drugi strani pa poročajo, da je bilo proučevano tudi vprašanje kontrole izvoza v klirinske države. To bi pomenilo razširjenje obstoječe kontrole izvoza v klirinske države. Kajti potrebno je omejiti izvoz nekaterih predmetov v klirinske države, tako da bomo lahko v večji meri forsirali izvoz v neklirinske države, odkoder bomo lahko dobili dovolj potrebnih deviz za nabavo važnih surovin iz neklirinskih držav.

Poleg tega je aktualno tudi vprašanje novega tečaja za funt, da se tako še bolj pospeši izvoz v neklirinske države. Naš nivo cen ne omogoča deflacijske politike, ne da bi izzvali krize v našem cenovnem in sploh gospodarskem sestavu.

Z ozirom na vesti o splošni uvedbi kontrole uvoza iz neklirinskih držav je Industrijska zbornica poslala na pristojna mesta v Belgradu zahtevo, da se osnuje poseben odbor za kontrolo uvoza pri združenju Narodne banke v Zagrebu, v katerega naj pride tudi predstavnik industrije. Nadalje zahteva industrija v Zagrebu, da pride v odbor za kontrolo uvoza pri Narodni banki tudi zastopnik industrije z njenega področja. Zbornica motivira potrebo iz izredno važnostjo kontrolnih ukrepov za industrijo z ozirom na njene potrebe glede uvoza strojev, tehničnih potrebščin in surovin.

G. Stevens v Mariboru

Maribor, 9. januarja.

Danes zjutraj je prisel v Maribor angleški strokovnjak in opazovalec g. Stevens v družbi glavnega tajnika Zbornice za TOI g. Mohoriča. V Mariboru je imel g. Stevens danes več konferenc z mariborskimi industrijskimi in trgovci, ki se zanimajo za trgovske stike z Anglijo. Od 10—12 dopoldne je sprejemal posameznike in skupine gospodarskih krogov, med katerimi vlada za njegov obisk velik interes. Posebno se zanimajo zanj mariborski industrialci, zlasti pa tekstilni tovarniki, ki so veliki odjemalci angleškega bombaža. Mariborski gospodarski krogi so opozorili gosp. Stevensa na velike težave pri izvozu, oziroma v Anglijo. G. Stevens se je zanimal tudi za vprašanje izvoza iz Jugoslavije, zlasti izvoza surovin in poljedelskih pridelkov.

Popoldne si je g. Stevens ogledal veletrgovino g. Oseta, nekatere tekstilne tovarne ter elektrarno Falo in Ruše. Nocoj bo gosp. Stevens gost tujakinja Rotary-kluba. G. Stevens zbira samo informacije. Kakor se pa razvdi iz njegovih govorov, se mu v Sloveniji zelo dopade.

Devizni tečaji

Pretekli teden se ne objavljajo v tečajnicah naših borz več dvojni devizni tečaji: tečaji na podlagi stabilizacijskega tečaja dinarja in tečaji s premijo 28,5%. Sedaj se objavljajo samo tečaji s premijo. Poleg tega je od danes naprej izpremenjena tudi višina razpetost med denarnimi in blagovnimi tečaji za posamezne devize. Prejšnja razpetost je nekoliko povečana pri vseh valutah. Nova razpetost med srednjim tečajem in tečajem za denar, oz. blago znaša (torej na eno stran): dolar 30, funt šterling 1,60, švicarski frank 5, češka krona 0,75, italijanska lira 1,55, holandski

goldinar 19, francoski frank 1,15, madžarski pengő 8,88, belga 6, Carigrad 0,35, Varšava 4,18, Kopenhagen 9,20, Stockholm 8,50, Oslo 10,35, Helsingfors 1,20 din pri 100 enotah, oz. pri funtu za 1 enoto dotične valute.

Travers, d. d. za industrijo in promet železniških pragoz, Zagreb. Izbrisani so člani uprave: dr. Vladoje Karas, Kalman Oskar in Spitz Alfred; vpisana pa dr. Milan Ulmansky in dr. Aleksander Valenteković.

Ekonomist, Zagreb, prinaša v svoji 12. številki za leto 1938. članke o efektivnem tržišču v konjunktornem ciklu, o posebni obliki socialne funkcije zasebne lastnine pri dalmatinskih težakih ladjah, o vprašanju svobodne prehrane v Nemčiji in o francoskih in anglo-ameriških gospodarskih izpremembah poleg pregleda in knjižnih ocen.

Glasnik Zavoda za pospeševanje sunanje trgovine, 12. številka za leto 1938. prinaša razprave o svetovni trgovini v 3. četrtletju 1938, o razvoju našega tekstilnega gospodarstva v luči statistike in o naši valutni politiki. Obsežna je kronika, ki zlasti zasleduje zunanje trgovinske pojave. Dodani so tudi tržni pregledi.

— Pri zlati žili, bolečinah v križu, zastoj u krvotoka jeter in nezadostnem izločevanju želodca, nastalih vsled zapeke, se dosežejo vedno odlični uspehi z naravno »Franz-Josefovo« grenko vodo. Bolniki radi jemljijo preizkušeno »Franz-Josefovo« grenko vodo in jo dobro preneso tudi pri večkratni porabi.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

Obnavitev mariborskih telefonskih kablov dovoljena

Maribor, 9. januarja.

Ze nekaj let obče Maribor veliko telefonsko mizerijo. Dosedanje telefonsko omrežje je že preobremenjeno ter se v nekaterih mestnih predelih že nekaj let ne morejo sprejemati novi naročniki telefonskih aparatov. Tako čaka sedaj v Mariboru že okrog 200 reflektantov na telefon. S tem ni bilo prizadeto samo gospodarsko življenje mesta — saj je telefon eden najvažnejših sodobnih gospodarskih pripomočkov — temveč je trpela veliko škoda tudi telefonska uprava sama, ki bi imela od 200 novih abonentov velike dohodke. Sedaj pa je pošto ministristvo odobrilo potrebne kredite za razširitev in obnovo kabelskega telefonskega omrežja v Mariboru. Tozadevni gradbeni nalog je ministristvo že izdalo ter je odprlo tudi že tozadevni kredit. Z delom se bo pričelo, čim bodo nastopile ugodne vremenske prilike, najbrž pa že meseca februarja. Tako bodo že letošnje pomlad dobili reflektanti svoje telefonske aparate. Največ je teh reflektantov na desnem bregu, kjer je bil kabel, ki veže desni breg s centralo v mestu, že dolgo časa preslab. Kanali za napeljavno kablov brez most in preko Glavnega trga so bili položeni že lansko jesen ob priliki regulacije Glavnega trga, tako da je treba skozi nje samo napeljati kable. V delu je sedaj tudi važna nova telefonska prog, ki bo prav prišla zlasti lesni trgovini, pa tudi turistom. Je to prog, Brezno-Romšnik, ki bo zvezala eno najvažnejših postojank na Kozjaku s svetom.

Borza

Dne 9. januarja 1939.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt neizpremenjen na 236,10—239,90.

Tudi nemški čeki so na naših borzah ostali neizpremenjeni na 14,20—14,40.

Grški boni so beležili v Zagrebu 37,50 denar, v Belgradu 37,65—38,35.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 1,164,102 dinarjev, v Belgradu 7,291,000 din. V efektih je bilo prometa v Belgradu 464,000 din.

Licitacija. Dne 6. februarja bo pri predstojništvu mestne policije v Mariboru ustna licitacija za dobavo uniform za državno policijsko stražo v Mariboru.

Ljubljana — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 h. gold. 2391,00—2429,00
Berlin 100 mark 1766,12—1783,88
Curih 100 frank 995,00—1005,00
London 1 funt 205,65—208,85
New York 100 dolarjev 4376,75—4436,75
Pariz 100 frank 115,75—118,05
Praga 100 kron 150,75—152,25
Trst 100 lir 231,45—234,55

Curih. Belgrad 10.—, Pariz 11,68, London 20,725, New York 442,875, Bruselj 74,80, Milan 23,30, Amsterdam 240,85, Berlin 177,62, Stockholm 106,70, Oslo 104,12, Kopenhagen 92,525, Praga 15,15, Varšava 83,75, Budimpešta 87,50, Atene 3,95, Carigrad 3,50, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,1375, Buenos Aires 101,75.

Vrednostni papirji

Ljubljana. Državni papirji: 7% invest. posojilo 100,25—100,75, agrarji 60,50—62,50, vojna škoda promptna 471,50—475,50, begluške obveznice 90—91, dalm. agrarji 89—90, 8% Blerovo posojilo 97,25 do 99,25, 7% Blerovo posojilo 91—92, 7% posojilo Drž. hip. banke 99—100, 7% stab. posojilo 97—98. — Delnice: Narodna banka 7,600—7,800, Trboveljska 180—185.

Zagreb. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 99—100,50, agrarji 60—63, vojna škoda promptna 471—473 (473), begluške obveznice 91 do 92, dalm. agrarji 89—91, 4% sev. agrarji 59,75 do 60 (60), 8% Blerovo posojilo 97 denar, 7% Blerovo posojilo 91 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 99 denar, 7% stab. posojilo 97,50 denar. — Delnice: Narodna banka 7600 denar, Priv. agr. banka 225—230, Trboveljska 182—184, Narodna žumska 20 blago, Gutmann 46—47 (46, 48), Osi. sladk. tov. 100 blago, Osječka livarna 170—180 (170), Jadranska plova 320 denar.

Belgrad. Državni papirji: 7% investicijsko posojilo 100—101, agrarji 60 denar, vojna škoda promptna 473—474 (473), begluške obveznice 90,50—90,75 (90,75), dalm. agrarji 89,50—90 (89,50), 4% sev. agrarji 59—60 (59), 8% Blerovo posojilo 97—99, 7% Blerovo posojilo 91,25—91,75 (91,50). — Delnice: Narodna banka 7800 blago, Priv. agrarna banka 225—227 (drobni kosi).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Cene živine in kmetijskih pridelkov

v Dol. Logatcu dne 4. januarja 1939. Voli I. vrste din 5,50, voli II. vrste din 5, voli III. vrste din 4,50, telice I. vrste din 5,50, telice II. vrste din 5, telice III. vrste din 4,50, krave I. vrste din 4, krave druge vrste din 3, teleta I. vrste din 8, teleta II. vrste din 7, prašiči speharji din 8, prašiči pršutarji din 7 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste prednji del din 10, zadnji del din 12, goveje meso II. vrste prednji del din 8, zadnji del din 10, evinjina din 14, alaina din. . . evinjaka mast din 18, čisti med din 16, goveje evrove kože din 8, telečje surove kože din 10, svinjske surove kože din 9 za 1 kg. — Pšenica din 200, ječmen din 180, oves din 170, koruza din 135, fižol din 250, krompir din 75, jabolka I. vrste din 400, II. vrste din 300, češnje suhe od 700 din do 900 din, pšenična moka din do 325, koruzna moka din 175 za 100 kg.

V Murski Soboti 4. jan. 1939. Biki I. vrste din 5,50, biki II. vrste din 4,50, biki III. vrste din 3,50, telice I. vrste din 5,50, telice II. vrste din 4,50, telice III. vrste din 3,50, krave I. vrste din 3, krave II. vrste din 2,50, krave III. vrste din 2 do 2,20, teleta I. vrste din 5, teleta II. vrste din 4,50, prašiči peharji din 9, prašiči pršutarji din 8 za 1 kg žive teže. — Goveje meso I. vrste din 12, goveje meso II. vrste din 10, goveje meso III. vrste din 9, evinjina din 13 do 15, alaina din 15 oziroma 16, evinjaka mast din 18 do 20, čisti med din 12, goveje surove kože din 9, telečje surove kože din 10, svinjske surove kože din 9 za 1 kg. Pšenica din 150 do 180, ječmen din 150, rž din 130 do 160, oves din 120 do 160, koruza din 120 do 140, fižol din 200, krompir din 50 do 70, seno din 50, alaina din 35, pšenična moka din 2,50 do 4, koruzna moka din 1,50 do 2,40 za 1 kg. — Mleko 1,50 do 2 din za 1 liter.

KULTURNI OBZORNIK

Grivec: Sveti Sava i Rim

Ljubljana 1938, 24 (v cirilici).

Članek prof. Grivca, ki je svoj čas izšel v našem »Slovenec«, je zdaj Jugoslovanska knjigarna ponatisnila pod zgornjim naslovom v posebni brošuri in v srbskimi, v cirilici, da bi prišla v roke tistim, katerim je namenjena in za katere predstavlja predvsem velik pomen tako v znanstvenem kakor kulturno zgodovinskem smislu. V njej namreč prof. Grivec, eden največjih poznavalcev vzhodnega sveta ter vzhodnega bogoslovja še posebej, povzema vsa dosedanja mnenja o razmerju sv. Sava do Rima. Potem pa je samo na podlagi znanstvenih dokazov analiziral delo in emisel sv. Sava ter njegov vpliv na srbski dvor (brat Stefan Prosvetani) ter takratno nihanje med Rimom in Bizancem. Prav iz katoliškega kronarja brata Stefana se vidi njegova vdanost rimskemu papežu, toda tudi drugo kronanje po sv. Savi je bilo izvedeno v soglasju s katoliško cerkvijo ter je sv. Sava uvel vedno strogo strpnost v državo, ki jo je cerkveno organiziral. Sv. Sava ni bil sovražnik Rima, tudi če se ni vjemal s svojim bratom, ki je bil zelo nagajen na zapad, saj je z njim sodeloval v dobi, ko se je on najbolj naslanjal na Rim. Sv. Sava je sicer nastopal v času, ko je razkol dosegal svoj vrhunec, toda je bila še vedno živa težnja po zedinutvi z Rimom zlasti med katoliškimi menihi, ki so se obračali k papežu po zaščito. Srbom pa v tedanjem času verskih prepričev ni bilo dovolj jasno, zakaj gre. Da so se oddolžili za pravoslavlje, je bilo vzrok tudi v tem, da je zveza z Rimom pomenila latinsko bogoslužje, na Bizanc pa slovansko. In ker so Srbi morali tedaj svojo narodnost braniti pred Turkom, zato je tudi sv. Sava tako vztrajno gradil na osamosvoboditvi srbske

cerkve, da se je rešil grških oblasti ter da je rešil elovansko bogoslužje in vzhodni obred, v katerem je videl narodno rešenje pred nastopajočimi nevarnostmi. Pri sv. Savi so oddolžili za razkol vzhodno srbske cerkve tradicije, vzhodni obred, priljubeno slovansko bogoslužje ter nikakor ne sovražno proti Rimu in latinstvu. Šele pisatelji iz poznejšega 14. veka so v življenjepise o njemu uvajali protikatoliško ost iz svojega časa. V času sv. Sava pa Srbija še ni bila opredeljena protikatoliško, temveč je nihal med obema strujama v Cerkvi, saj so še pozneje srbski vladarji podpirali cerkve enega in drugega obreda ter so bili izraziti katoličani (carica Jelena!). O Sv. Savi se sicer ne more govoriti, da je bil katoličan, toda zopet ne, da je bil sovražnik katoličanov. V vprašanju nadvlade Rima ali Bizanca so se ravnali po političnih in državnih interesih. Proti Rimu so pa imeli dobro voljo biti v korektnih odnosih.

Brošura je bila sicer napisana v času konkordatske borbe, ko se je v imenu svetosavske cerkve nastopilo proti katoličanom in njihovim zahtevam. Prof. Grivec je pa s to brošuro dokazal ravno nasprotno, da je bil sv. Sava strpen proti katoličanom. Zato naj bi bila danes, ko ne obstoji več nevarnost za narodno življenje, cerkev, ki je poglala iz njegovega duha, še bolj širokogrudna, v čemer bi se še bolj približala utemeljitelj sv. Savi.

Brošura je tudi danes še aktualna, ter je prav, da je izšla tudi v srbskimi in v cirilici. Zgodovinska osvetlitev tega problema je bila tudi s te strani zelo potrebna in more roditi veliko dobrega.

★

»Pola veka hrvatske umjetnosti.« — Katalog k razstavi Pol stoletja hrvatske umjetnosti je sam zase pomembna publikacija, saj obsega 250 strani, in sicer 29 strani uvoda ter 218 reprodukcij iz treh likovnih panog: kiparstva, slikarstva in arhitekture. To publikacijo publikacijo so uredili To-

mlav Krizman, Ivo Šrepić in Dragutin Tadijanović ter je prav zaprav mišljena kot spominska izdaja ob 60letnici »Hrvatskega društva umjetnosti«. Članki, ki niso podpisani, govore najprej o prvobitnosti hrvatskega naroda na tej zemlji ter njeni samobitnosti, ki se kaže tudi v umetnosti. Zadnjemu polstoletju te hrvatske umjetnosti pa je posvečena ta knjiga. O razvoju tega umetnostnega razdobja pa govori drugi članek, ki se oddoljuje tudi ustanoviteljem »Hrvatskega društva umjetnosti«, kot so bili Strossmayer, Rački in Kršnjavi, ter se spominja vseh pomembnih hrvatskih slikarjev ter njihovega pomena za hrvatsko likovno kulturo. To je v kratkem pregled dela in problematike, ki se je v zadnjih 50 letih stavljala na poti hrvatskim umetnikom; zgodovina slikarstva, kiparstva in arhitekture v kratkem pregledu, ki pa vsakega zadostno informira o tem razdobju hrvatske umjetnosti, v katerem se je pomladila in razširila ter stopila na evropsko gladino. Zadnji članek pa je posvečen »Hrvatskemu društvu umjetnosti«, ki je bilo ustanovljeno leta 1878 (Vukotinović, Mücke in Kršnjavi na poziv Račkoga) ter je še danes osrednje hrvatsko likovno društvo. Društvo je tudi naprosilo hrvatskega narodnega voditelja dr. Mačka in metropolita dr. Stepinca, naj otvorita to jubilejno in tako v narodnostnem oziru pomembno razstavo. Nadaljnje strani, ki imajo posebno paginacijo od 1 do 218, pa napolnjujejo enostranske reprodukcije del, ki so razstavljena, in sicer po možnosti od vsakega hrvatskega umetnika po ena. Le tistih umetnikov ne, ki so zamudili rok za pošiljanje slik ter so tako sami zakrivil, da so izostali iz kataloga. Tako je katalog lepa zbirka hrvatskih likovnih umetnin, pa nudi tudi lep pregled na vse umetnike, ki so se zadnjih 50 let kakorkoli uveljavili v hrvatskem javnem umetnostnem življenju. Vsakemu, ki je razstavo videl v Zagrebu, bo lep spomin nanjo, kdor pa je ni mogel videti, si tudi ob tem katalogu ustvari pravo podobo o hrvatski umetnosti zadnjega stoletja.

Literarna žetev na Poljskem. »Rocznik literacki« prinaša nekaj zanimivih podatkov o literarni produkciji na Poljskem. Sicer ta statistika, ki je izšla za božič, prikazuje stanje v l. 1937., toda kljub temu je zanimiva in vredna, da se z njo seznanimo. Tega leta je na Poljskem izšlo 500 romanov, kar pomeni padec, kajti pred desetimi leti je izšlo 800 romanov. Vzrok tega padca je bila gospodarska kriza, ki je v zadnjih letih zadela tudi Poljsko. Od omenjenih 500 del pripada 40% na prevode iz tujih jezikov, glavno iz angleščine, nemščine in francosčine. Skupna naklada teh prevodov znaša 1,200,000 izvodov, kajti knjiga izhaja na Poljskem povprečno v 100 izvodih. Važno vlogo v literarnem življenju igrajo povesti in pripovedke, tiskane v dnevnih »pod črtoc«. 100 poljskih dnevnikov je v tem letu objavilo približno 500 romanov, ki so imeli dnevno ca. milijon bralcev. Tolikšna je namreč naklada vseh poljskih dnevnikov. Statistika ne navaja izdaj posameznih romanov in povesti v sešitkih, katerih izhaja na Poljskem v veliki množini. saj se posamezne povesti v takih izdajah tiskajo tudi v ca. 50,000 izvodih. Sicer se Poljaki bore proti te vrste literaturi, pa je kljub temu še ogromna. Poleg romanov, dram, pesniških zbirk navaja ta statistika tudi 200 knjig spominov, življenjepisov rojakov in reportaž. Pesniških zbirk je izšlo l. 1937. 125 zvezkov. Dramatičnih pa samo 35 (v tisklu), na odru pa je bilo kršenih deset. Iz poljščine je bilo prevedenih v tuje jezike 55 del, med temi samo iz Sienkiewicza 15, ki na tem mestu nima že nekaj desetletij konkurence. Precej pa so prišli v poštev tudi moderni poljski pisatelji, katerih dela imajo že svetovno vrednost (Dombrowska, Kaden Bandrowski, Kosak, Szczucka, Morcinek itd. itd.).

★

Popravek. — V nedeljski kulturni rubriki je bila pomotoma reprodukcija Zadnje večerje pripisana Leonardu da Vinci.

Chamberlain v Vatikanu pri papežu

Angleški min. preds. Chamberlain in zunanji minister lord Halifax bosta, po sporočilu vaticanskega glasila »Osservatore Romano«, v petek opoldne obiskala sv. očeta. Za to priliko je napisal londonski dopisnik amsterdamskega lista »Tijds« zanimiv članek, iz katerega posnemamo: Čeprav uradni načrt ničesar ne pove o tem, vendar ne bosta angleška državna obiskala v Vatikanu samo papeža, marveč bosta obiskala tudi kardinala tajnika Paccellija.

Audienca kakoga državnika pri papežu je

splošno podobna zasebni avdienci, ki jo papež dovoli visokim osebnostim. Če je državnik član kakoga inozemskega kabineta, pa ga poslanik njegove države uradno predstavi sv. očetu v Vatikanu. Pogovor je zmeraj intimen, samo takrat ne, kar se pa redko kdaj zgodi, če papež in njegov gost ne znata nobenega skupnega jezika.

Če ni gost, kakor Neville Chamberlain, katoliške vere, tedaj izkaže papežu samo zunanje časti, ki pripadajo papežu kot vladarju in ne tistih, ki mu pripadajo kot nasledniku sv. Petra, to je,

da ne poklekne predenj, da mu ne poljubi prstana itd. Večidel je vsa avdiencia čim manj brez ceremonij, in sicer v knjižnici, ki je delovna soba papeža.

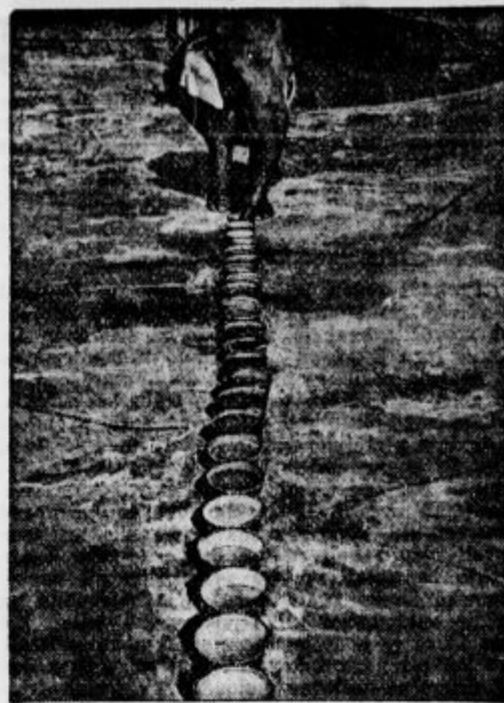
Prej se je treba dogovoriti, v kakšnem jeziku se bodo razgovarjali pri avdienci. Ker že dolgo ni bilo papeža, ki bi razen italijanske in znal tudi izvrstno francosko in tudi nemško, zatorej ni bilo glede na to skoraj nikdar težko. Papež prepušča izbiro jezika svojemu gostu. Chamberlain ne zna dosti jezikov, dasi ne bo res, kar so v septembru, ko je bil v Nemčiji, trdili, da razume komaj kako besedo nemščine. Pravijo, da se zna po francosko bolje izražati, vendar poudarja besede tako, da ga je težko razumeti. Dozdeva se torej, da bo med avdienco pri sv. očetu navzoč tudi Mr. D'Arcy Osborne, ki je poslanik v Vatikanu, ali pa kak drug tolmač.

Lord Halifax pa je večje veliko več jezikov kakor ministrski predsednik, ker pa bo sam kot gost, ne bo mogel opravljati hkrati službe tolmača.

Pred več ko 10 leti je papež sprejel polbrata sedanjega angleškega ministrskega predsednika Chamberlaina v avdienci. Ta je bil takrat zunanji minister. Temu so povedali, da je papež le bolj malo več angleščine in da bi se s sirom Austenom Chamberlainom rajši pogovarjal v francoščini, ki jo je ta Anglež izvrstno govoril. Takrat je sir Austen odgovoril, da je papežu jako hvaležen za njegovo prijaznost, vendar bi se čutil jako počaščenega, če bi se mogel s papežem pogovarjati v kakem drugem kot v francoskem jeziku. Ker so ta pogovor v britskem poslanstvu v navzočnosti vaticanskega šefa protokola vodili v gladki francoščini, se je vaticanski zastopnik jako začudil in je malo zmedeno vprašal: »V katerem jeziku pa? Tudi izbira sv. očeta je precej omejena.« Cesar se je pa v resnici bal, je bilo to, da se bo sir Austen hotel s papežem pogovarjati v latinščini. Zakaj, glede na to se je marsikak gost motil s svojim znanjem latinščine, ki je slednjič le ni bil gladko kos.

»Mogoče pa govori sv. oče italijansko?« je sir Austen smehljaje se vprašal.

Seveda se papež s tem ni samo strinjal, marveč mu je bilo tudi neskončno všeč, da je znal slavnega angleškega državnika tako dobro italijansko, da si jo je izbral kot avdienci jezik. In zares se je pogovarjal v italijanski, ne da bi bila papež ali minister prisiljena svoje misli izražati v francoščini. Papežu je bil sir Austen jako všeč in nemara da veliko tudi zato, ker je tako gladko govoril italijansko. Sedanjí ministrski predsednik Neville Chamberlain se ne bi bil mogel bolje priporočiti papežu kakor s tem, da je polbrat sira Austena.

Slon popije 225 litrov vode na dan. Če bi vodo natočili v posode, kakor na sliki, bi šel slon mimo vseh, vsako bi izpraznil do dna in šele na koncu bi si ugasil žejo.

Zgodovinske anekdote

O Diogenu

Diogen je bival v Korintu v sodu. Aleksander, macedonski kralj, je slišal o ubožstvu velikega filozofa, pa mu je hotel pomagati; stopil je k Diogenu in ga vprašal: »Ali si kaj želiš? Vsako željo ti rad izpolnim.« Diogen ga je brezbržno pogledal in zagodrnjal: »Pojdi mi z lučjo!«

Macedonec je občudoval tako ponosno skromnost. »Resnično, če bi ne bil Aleksander, bi hotel biti Diogen,« je rekel in odšel. Tedajci pa je Diogen planil iz sode, kot bi ga bil škorpjon pičil. »Sveta nebesa! To je bil veliki Aleksander?« In jaz tega nisem vedel! Enkrat v življenju se človeku ponudi kak dober kos, a jaz, tepec, ga odinim!

Častihlepnež

Gaj Julij Cezar je šel skozi ubožno alpsko vas in je dejal županu: »Rajši bi bil tu prvi, kot v Rimu drugi.«

Župan je zmajal resno z glavo: »Gospod, vidim, da niste še nobene zime prebili z njim.«

Friderik Rdečebradec

Ko je cesar Friderik Rdečebradec nekega večera po napornem pohodu prispel do Milana, si je zaželel, da bi predvsem mogel spati, samo spati. Zaukazal je: nihče ga ne sme zbuditi pred deveto uro dopoldne. Toda že ob šestih je močno pozvonilo iz cesarjevega šatara.

Ves preplašen je pritekel sluga k cesarju. »Oh,« je Rdečebradec zastokal, »take strašne sanje sem imel. Sanjalo se mi je o aparatu za britje.«

D'Alembert pri sončnem kralju

Nekega dne, ko je bival Ludovik XIV. v Triononu, je vstopil komornik in je izjavil: »Monsieur D'Alembert ponižno prosi, da bi bil sprejet.« »D'Alembert... D'Alembert...«, je zamišljeno zamrmral sončni kralj. »Kdo pa je to?«

»Vaše Veličanstvo se ga bo mogoče izvolilo spomniti: on je izdal ono slavno enciklopedijo v petintridesetih zvezkih...«

»A tako... tako... tisti je! Ne želim ga videti, mu povejte. Zakaj, jaz, kot je znano, vladam od 1643 do 1715; D'Alembert pa je bil šele 1717 rojen. Torej nimam niti malo opraviti z njim.« (Roda Roda.)

Dunaj — po površini drugo največje mesto na svetu

Dunaj si je s priključitvijo okoliških občin povečal svojo površino od 278 km² na 1.218 km², prebivalcev pa ima nad 2 milijona. Berlin kot drugo po površini največje mesto ima samo 884 km² površine, Hamburg 746, Dortmund 271, Köln pa 251 km². Po površini največje mesto na svetu pa je Rim, ki meri 1.248 km² (40 km² več kot Dunaj). Mnogo bolj stisnjena pa so moderna milijonska mesta kot Rio de Janeiro, ki ima 1.164 km² in Los Angeles s 1.124 km².

22 bolnikov od plina zastrupljenih

V Pragi je na dvorišču bolnišnice usmiljenih bratov v noči od 26. na 27. decembra od mraza počila cev plinske napeljave. Plin je začel uhajati v bolniško sobo, kjer je ležalo 20 bolnikov in dva strežnika. Ko je zjutraj prišlo v sobo jutranje osebo, so vse našli v globoki omotici. Trije bolniki so od zastrupljenja po plinu umrli še isti dan dopoldne, ostalih 19 pa se bori s smrtjo in je le malo upanja, da bi jim mogli rešiti življenje, ker so poleg svoje bolezní dobili še to, da so tako dolgo spali v zraku, ki ga je skoraj vso noč zastrupljal plin.

Ubegli kaznjence v trgovini.

»Vi kupujete staro železje, koliko mi pa daste za tole kroglo?«

»Ali ste vegetarijaneec?«
»Ne, jaz sem Sicilijaneec.«

Češkoslovaška komisija, ki je v Angliji iskala posojilo.

Od leve na desno: Oba češkoslovaška finančna strokovnjaka dr. Pospíšil in dr. Rossi v razgovoru z zastopnikom angleških financ Mr. Stopfordom (nekdanjim članom Runcimanove komisije) pri svojem odhodu iz Londona. (Kakor znano, je Anglija prvotno obljubila posojilo v znesku 30 milijonov, od katerih je 4 milijone pripravljena Češki darovati, 6 milijonov pa posoditi — pod pogojem, da se bo ta denar porabil v namene, ki bi bili tudi angleški vladi všeč in češkoslovaška komisija je zapustila London in odšla v Prago k svoji vladi po nadaljnja navodila).

Svetovno politično zrcalo

Državniki brez državljanstva

Napeto razmerje med Združenimi ameriškimimi državami (USA) in Nemčijo se je poostriilo s sporom, ki ga je doživel pisatelj Adolf Hitler spričo ameriških založnikov knjig. Neka velika založba je pravkar izdala neskrajšano izdajo Hitlerjeve knjige »Mein Kampf« in je oznanila, da bo izročila avtorske tantieme nemškimi izseljencem v Ameriki. Pravno se založba opira na to, da se je Hitler, ko je leta 1925 zaprosil v Washingtonu za ameriški copyright, sam nazval: »Nemec brez državljanstva pravice«, a ko je copyright leta 1931 obnovil, se je podpisal kot »Avstrijec«, leta 1936 pa kot »Nemec«. — Američani so zdaj to stvar takole razvzvali: »Avtor je oseba brez državljanstva in se zatorej ne sme sklicevati na varstvo svoje ameriške avtorske pravice. Kakšna ironija! Hitler, ki je na sto tisoče Judom vzel državljanstvo, je kot oseba brez državljanstva izgubil v Ameriki vse avtorske pravice!«

Chamberlainovo bivališče v Rimu

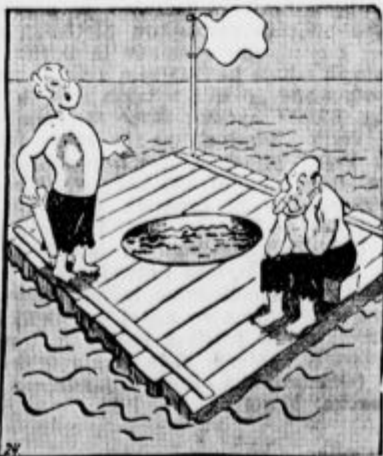
Čudno zgodovinsko naključje je to, da stanuje Neuville Chamberlain, ko biva zdaj v Rimu, v tisti vili, kjer so pred štiri sto leti prav tako pisali važno stran angleške zgodovine. Mussolini je določil za bivanje svojih britskih gostov vilo Madama, to je gradič v najčistešem renesančnem slogu. Prej je bil gradič last Vatikana in tu je papež Klemen VII. prepovedal angleškemu kralju Henrik VIII. ločitev zakona s Katarino Aragonsko. V istih prostorih je prejel tisto zgodovinsko pismo, kjer je Henrik VIII. izjavil izstop iz rimsko-katoliške Cerkve in napovedal, da je ustanovil svojo anglikansko Cerkev. Znano je, da se je s tem korakom Anglija osamosvojila in se izločila od evropske celine.

Ministri v uniformah

Skoraj, da se kmalu ne bodo parlamenti in ministrstva razlikovala od vojašnic. Nemški in italijanski parlamentarci že zdavnaj nosijo uniforme. Pred nekaj tedni so se Slovaki prav tako vrgli v uniforme, zdaj pa poročajo, da so tudi romunski ministri v uniformah. Napovedani mir za leto 1939 ima res čudno obličje!

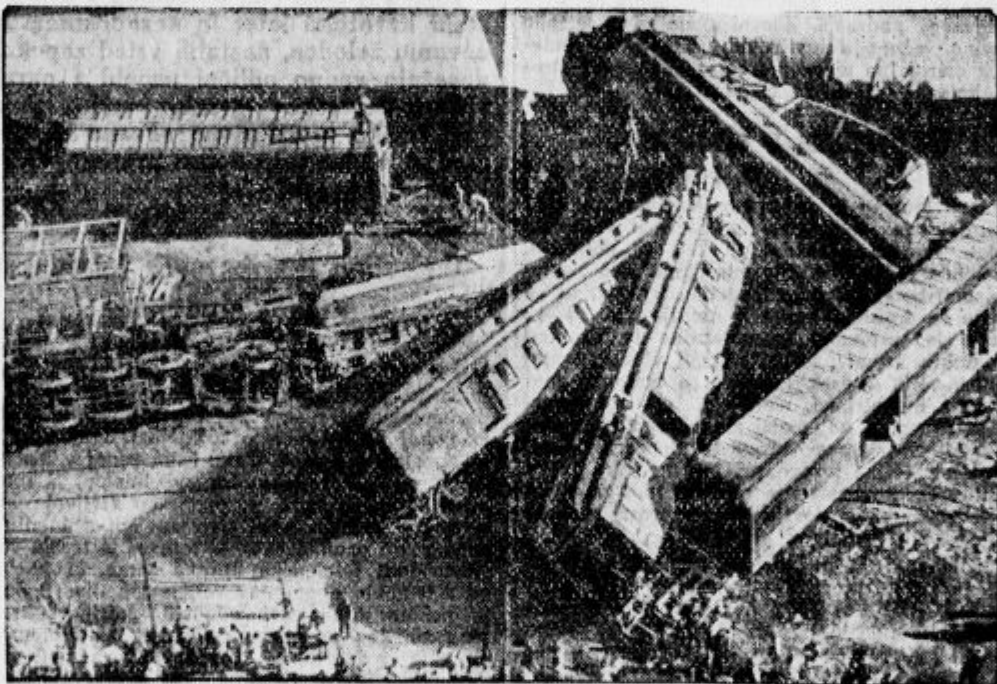
Glasovanje za Windsorskega vojvoda

Nedavno so v Angliji ustanovili »Zavod javnega mnenja«. Ta zavod je razposlal vprašalno polo z vprašanjem: »Ali naj vojvoda Windsorski biva v Angliji?« Zavod je prejel odgovore, in sicer je bilo 61 odstotkov glasov za to, da se vrne, 16, da ne, in 23 odstotkov glasov je bilo razcepjenih. Predvsem je zanimivo, da vojvoda v višjih krogih zmeraj manj marajo. Pri teh je le 40 odstotkov glasovalo zanj. V socialističnih delavskih krogih pa jih je bilo 80 do 90 odstotkov za to, da bi se vojvoda vrnil. S tem je torej potrjeno mnenje, da je moral Edvard VIII. odstopiti večidel zaradi nenaklonjenosti plemiških krogov.

Zvesti sluga — do zadnjega.

»Prosim, gospod, kopalnica je pripravljena!«

Samo štiri osebe ponesrečene.

Iz neznanega vzroka je blizu Austina v Texasu zavozil ekspresni vlak v skladišče za bom baž in kako čudežno je slišati, da so bile pri tem le štiri osebe poškodovane.

Spor zaradi libanonskih ceder

Cedre na Libanonu, ki so nam znane že iz Svetega pisma, so povzročile, da so se spriji v parlamentu republike Libanonske, ki je pod francoskim pokroviteljstvom. Francoska uprava je dala posekati nekaj tistih slavnih ceder, da bi iz njih napravili pohištvo, ki naj bi na bodoči svetovni razstavi v Newyorku stalo na odličnem mestu. Odkrili so »hudodelstvo« in libanonski nacionalisti so ostro napadli Francijo. Sklenili so, da bodo odsej vse libanonske cedre posebej zavarovane.

Jubileji v letu 1939

Dandanes so jubileji politično jako važni in se spreminijo v nacionalistične demonstracije.

Zato je zanimivo vedeti, kateri jubileji bodo v tem letu. Predvsem bo Belgija obhajala 100 letnico rojstva svoje moderne države in v Bruslju brez dvoma ne bodo pozabili obhajati tega datuma kot jubileja belgijske neodvisnosti. A tudi A den, veliko pristaniško mesto ob Rdečem morju, ki je zdaj v žarišču svetovnopoličnih razgovorov, bo moglo obhajati svoj stoletni jubilej. — Pred 100 leti je bil rojen William Boeth, kasnejši morilec Abrahama Lincolna. — Pred 100 leti je Daguerre iznašel fotografiranje in pred 100 leti se je angleška kraljica Viktorija poročila s princem Albertom. Pred 100 leti so v Londonu že govorili, da bodo sklicali novo evropsko mirovno konferenco, ki naj bi proučila vse sklepe dunajskega kongresa in dokončno uredila vsa pokrajinska vprašanja za večne čase...

S SVETOVNEGA ŠAHOVSKEGA TURNIRJA V HASTINGSU

29. decembra se je v Hastingsu začel svetovni šahovski turnir, h kateremu so se zbrali mojstri z vseh delov sveta. Na sliki šahist F. P. Pounce, kako v največji napetosti pripravlja novo potezo.

Viničarji prestopili v ZZD

Ljutomer, 8. januarja.

V Sloveniji je po uradnih statistikah z družinami vred okrog 20.000 viničarjev. Viničarski stan je najbolj revnen, živi pod težkimi delovnimi in življenjskimi pogoji. Njegova plača v mnogih primerih znaša celo 2 din na dan za 10 in 12-urno delo. Naturalne dajatve s strani delodajalca pa so tudi tako malenkostne, da je siromaštvo v viničarskih družinah nekaj vsakdanjega. Silno slab gmojni položaj viničarskega stanu še poslabšuje dejstvo, da viničarji niso zavarovani ne za bolezen, ne za starost, niti jim niso določene minimalne plače.

Zelo potrebna je v krajih, kjer živi slovenski viničar, delavska strokovna organizacija. Pred 18 leti je viničarje vzdramil in jim vzbudil zanimanje za organizacijo g. župnik Komljanec, takratni tajnik Jugoslovanske strokovne zveze. Organizacija je bila včlanjena vseh 18 let v Jugoslovanski strokovni zvezi. V začetku je bilo le malo predstojnikov, v zadnjih letih pa ima sicer zbranih veliko viničarjev v svoji organizaciji, vendar gibanje Jugoslovanske strokovne zveze ni moglo vzbuditi pri viničarjih pravega zaupanja in smisla za še večjo razširitev organizacije. Javnosti je že znano, zakaj se je pred tremi leti ustanovila katoliška delavska organizacija Zveza združenih delavcev. Isti razlogi kot so bili odločilni pri ustanovitvi ZZD, so sedaj dalj povod, da se celotna Stokovna zveza viničarjev v Ljutomeru prestopila korporativno v sklop in pokret Zveze združenih delavcev.

Izredni občni zbor

Ta prestop iz Jugoslovanske strokovne zveze se je izvršil na današnjem izrednem občnem zboru SZV, ki se je vršil ob 9 dopoldne v Katoliškem domu v Ljutomeru. Na občni zbor so prihiteli delegati vseh viničarskih krajevnih organizacij, in sicer iz Ljutomera, iz Sv. Miklavža, Strigove, Gornje Radgone, Kapele, iz Svetinja, od Sv. Barbare v Halozah, iz Maribora, Frana, Jarenine, Limbuša in iz Slov. Bistrice. Poleg delegatov skupin so prišli tudi drugi viničarji, da so prisostvovali občnem zboru. Dvorana v Katoliškem domu je bila čisto napolnjena.

Občni zbor je začel podpredsednik g. Ribič, ki je pozdravil zastopnika centrale ZZD predsednika g. Prežljaja, okr. glavarja g. dr. Farčnika, strokovnega tajnika ZZD iz Maribora g. Petra Rozmana in zastopnika poljedelskih delavcev iz Cvena. Situacijsko poročilo je podal strokovni tajnik viničarjev g. Jože Košnik, ki je med drugim izjavil:

»Razlika v Jugoslovanski strokovni zvezi nekaj in danes je zelo velika. Zaželeni nismo vodstvu. JSZ se je izneverila poslanstvu, katerega je nekaj pod vodstvom pokojnega dr. Kreka zastopala. Zato bomo izstopili iz JSZ in pristopili k novemu slovenskemu katoliškemu pokretu Zvezi združenih delavcev. ZZD je organizacija bodočnosti, ki ima v rokah tudi legitimacijo slovenskega delavstva...«

Izvajanja g. Košnika so navzoči navdušeno pozdravljali.

Govoril je med drugimi tudi strokovni tajnik ZZD Peter Rozman, bivši viničar, ki je v toplih besedah orisal viničarsko borbo in pojasnil članstvo SVZ zakaj je prestopil v ZZD. Zborovanje je pozdravil s posebnim pozdravnim pismom minister za gradbo g. dr. Miha Krek, ki

se je opravičil, da se ni mogel zborovanja osebno udeležiti. Čestital je viničarjem k uspehom do sedaj in želel napredek viničarjev v bodoče, ko bodo povezani in združeni z Zvezo združenih delavcev. Občni zbor je soglasno sklenil, da se pošlje g. ministru dr. Kreku zahvala za njegovo pozdravno pismo.

Sprememba pravil se je izvršila spontano, z aplavzom, navdušenjem in soglasno. Naslov nove organizacije se bo sedaj imenoval »Strokovna zveza viničarjev ZZD«, njena krajevna organizacija pa: Stokovna organizacija viničarjev ZZD v... Pri volitvah so bili izvoljeni v odbor naslednji gg.: Korošec Slavko, Ribič Avgust, Pučko Jože, Kosič Janez, Nedok Martin, Plohel Franc, Rozman Martin, za namestnike odbornikov pa: Grnjek Janez, Topničar Ignac, Kozar Jožef, Lukman Anton, Nedok Ludvik, Mir Alojz in Pučko Matija. V nadzorstvo pa: Nedok Marko, Husjak Feliks, Šeranc Ivan in Terlep Karel.

Minister Snaj in predsednik ZZD Preželj govorita

Med tem je prišel v dvorano minister brez portfelja g. Franc Snaj v spremstvu ljutomerskega župana g. Sladiča. G. minister Snaj je bil burno pozdravljen. G. minister je na viničarje napravil lep nagovor, v katerem je izrazil veselje, da more kot član kr. vlade prisostvovali občnemu zboru. To je prva prireditve, ki se jo je kot minister udeležil. Povedal je, da je kot rudar in star šele 18 let ustanovil skupino rudarjev. Zaradi tega in zaradi nadaljnega stika z delavstvom ima dober vpogled v razmere delavstva. Izjavil je, da si je vedno prizadeval in da si bo tudi v bodoče, da bodo delavci, kakor tudi viničarji prišli do svojih pravic. Ravno v zadnjem času se je za viničarje kot poslanski kandidat, energično zavzel, da so viničarji dobili v posameznih zastopstvih enakopravnost.

Podčrtal je v svojem govoru, da bodo viničarji mogli le v sklopu ZZD in vsega slovenskega delavstva doseči one rezultate svojega dela, kot to vsi viničarji želijo. Če boste pravilno delali, če bo misel skupnosti v vaših vrstah velika, če boste složni, če bo v vas iniciativa, bo uspeh zagotovljen. Kakor se je določilo minimalne plače za vse delavske stanovne, tako se bodo določile minimalne plače tudi za viničarje. Viničarjem je zagotovil, da bodo v njem imeli zagovornika in vso oporo pri njihovem delu.

Viničarji so g. ministra nagradili z dolgotrajnimi »živoci« klenci in odobravanjem.

Zastopnik centrale ZZD, njen predsednik g. Preželj Franc, je v svojem govoru viničarje toplo pozdravil, se v imenu slovenskega delavstva, organiziranega v ZZD zahvalil za zaupanje viničarjev in za prestop SZV v ZZD. V svojem govoru je razložil načela ZZD, pomen slovenske katoliške skupnosti. Dalje je razložil razliko med slovenskimi delavskimi organizacijami, govoril o praktičnih uspehih ZZD, o bodočih nalogah, ki jih mora SZV skupno z ZZD za viničarski stan izvajati in urediti.

Tudi predsednika ZZD so viničarji toplo aplavdirali.

Pri slučajnostih je spregovoril ljutomerski župan g. Sladič. Sprejeti so bili važni predlogi in sklepi. Predsednik občnega zbora g. Ribič je ob splošnem navdušenju zaključil občni zbor ob 12 uri.

Prireditve po deželi

Sneberje-Zadobrova. Dramatični odsek »Pevskega društva« vprižori v nedeljo, 15. t. m. ob pol 4 popoldne Novakovo veseligr v 3 dejanjih »Danes boste nekaj videli«.

Grobje. Cerkevni pevski zbor iz Doba vprižori v nedeljo, 15. januarja ob pol 4 v Društvenem domu v Grobljah, Tomačevo spevaigr »Slovenski božič«.

Slovenjgradec. Krajevna organizacija Legije koroških borcev v Slovenjgradu ima svoj redni letni občni zbor dne 5. februarja 1939 ob 14 v gostilniških prostorih Narodnega doma v Slovenjgradu.

Tržič

Smuško skakalnico si je napravil naš fantovski odsek po načrtih večak. Nahaja se na griču sv. Jožefa. Ze poizkusa uporaba izreka skakalnici vse priznanje in je zanimanje zanjo zelo veliko.

Gibanje prebivalstva je bilo v naši župni leta 1938 sledeče: Rodilo se je 119 otrok, od teh 6 v ljubljanski bolnišnici. Umrlo je v domači župnji 61 oseb, dva mrtva Tržičana sta bila pa pripeljana iz ljubljanske bolnišnice. Otrok pod šestim letom je umrla 22, nad sedemdeset let starih je bilo pokopanih 17. Najstarejši mrlje je dopolnil v življenju 97 let. Porok je bilo v domači župnji 51, oklicev pa 72. Sv. obhajil je bilo razdeljenih 76.455.

Cez pol ure dospe na Frato, kjer ga drvarji že pričakujejo. Sedé v rjavosivih cunjah na trših in žvečijo trde kopsinčnice, ki se bobotijo med usihajočim korenjem.

Kakor v odrešenju pozdravi kaplan oglarje, ki ob nedeljah ne smejo zapustiti svojih kóp, lovec, ki imajo predaleč do cerkve, uboge vdove, ki se v svojih capah ne upajo med poštene, častite kmečke ljudi. So tudi taki tu, ki se morajo bati vasi in celo mest z njihovimi krvavimi rihtami.

Rutar jih pozdravi vse po imenu; so ta imena po večini kaj čudna. Ne spotika se nad grenkim vonjem po smoli in potu, ki zavdaja iz sivih, bornih haljin, in ne nad škrlupastimi, osmoljenimi prsti.

Blagoslovi jih z znamenjem svetega križa in séde sredi med nje na štrcelj, ki ga je bil podrl veter.

In zdaj začne pripovedovati hostnikom v trdem, domačem slovenskem narečju o dobrem Očetu v nebesih, ki je blagoravl uboge in uslišal razbojnika.

Govori jim, kakor govori človek otrokom, ki jih iz srca ljubi. In pri tem zre tja čez nje v šelesteči gozd: ve, če bi jim zdaj potopil pogled v oči, ki so tudi velike in se verno vanj upirajo, tedaj bi moral misliti na dvojce drugih oči!

— — — — —

Eno uro po polnoči dvigne Lenart, proš, mrzlo čelo od ostrih palic okriža, ki loči oratorij od cerkve. Večna luč gori spodaj v svečanem pokroju in meče sijaj Lenartu v ostrmele oči. Stežkoma se dvigne s togimi koleno in se opoteče nazaj. Teža in zatohla noči mu objemata glavo. Dotiplje se do nizkih vrat, ki tiče kakor ozka, temna luknja v težkem zidu. Vendar, ko že prime za zapah, se prižme k mrzli steni in se zastrmi spet tja čez v oltar.

Nad glavo mu težko visi obok kakor ječa

Tekme smučarskega kluba Dovje-Mojstrana

V nedeljo 8. januarja smo v sončnem dnevu pri najboljših snežnih razmerah izvedli klubske smučarske tekme. Ze v zgodnjem jutru je Mojstrana oživila in zapazilo se je, da je danes velik smučarski praznik in da bo današnji dan za vse naše tekmovalce dan resne borbe in preizkušnje, ko naj vsak pokaže svoje tehnično znanje. Start in celj za vse tekmovalce je bil pred hotelom Triglav.

Clani so startali na 15 km, srednjetežki mednarodno-tehnično izpeljani prog. Prvak v teku je bil Klančnik Alojz v času 54 min. 15 sek., 2. Klančnik Gregor v času 59 min. 29 sek., 3. Košir Lojze v času 1 ure 2 min. 34 sek., 4. Lihteneger Ferd. v času 1 ure 3 min. 15 sek., 5. Rekar Ivan v času 1 ure 7 min. 32 sek. Vojaška patrulja kap. Petroviča v 1 uri 10 min. 56 sek. Naraščaj na 5 km: 1. Polda Janez v času 36 min. 33 sek., 2. Mertelj Boris v času 37 min. 19 sek., 3. Slivnik Krist. v času 39 min. 20 sek.

Mladina na 3 km: Lihteneger Jože v času 28 min. 17 sek., 2. Urban Kondi v času 29 min. 5 sek., 3. Zima Srečko v času 30 min 33 sek. Startalo je 22 tekmovalcev in so razen dveh naraščajnikov prispeli vsi na cilj.

Popoldne so se vršili skoki za solo in kombinacijsko ocenjevanje. Ze ob 14 se je pod skakalnico zbralo polno gledalcev, ki so z zanimanjem sledili poteku tekme. Skakalnica je bila odlično pripravljena, za kar gre v največji meri priznanje gospodarju g. Lahu. V klasični kombinaciji so bili doseženi sledeči uspehi: 1. Klančnik Gregor 345.1 točka, 2. Lihteneger Ferd 305.3 točke.

Solo skoki. Clani: 1. Jakopič Albin 218.2 točke, 2. Klančnik Gregor 105.1 točka, 3. Lihteneger 92.3 točke. Naraščaj. 1. Polda Janez 208.9 točke, 2. Dornič Janko 175.3 točke, 3. Zorman Jože 144.4 točke. Mladina: 1. Dornič Boris 178.3 točke, 2. Krznarič Pavel 172 točk, 3. Urban Kondi 151.7 točke.

Klubski prvak v teku je Klančnik Alojz, klubski prvak v kombinaciji Klančnik Gregor, klubski prvak v skokih Jakopič Albin.

Klubski dan SK Ilirije v Planici

Preteklo nedeljo je priredila v Planici Ilirija svoj klubski dan. Tekmovalci, 34 po številu, so bili razdeljeni na štiri skupine: mladina, ki je tekla na 3 km, naraščajniki, ki so tekmovali na 5 km, juniorji na 9 in seniorji na 17 km. Pri seniorjih je zmagal Kerštain Andrej v času 1:15.24, pri juniorjih je bil prvi Rožič Janez v času 50:20, pri naraščaju Hrvat Janez v času 31:25 in pri mladini Makovec Janez v času 18:53.

Popoldne so bile skakalne tekme na 25 in 40 metrski skakalnici. Klubski prvak v klasični kombinaciji je postal Kerštain Andrej s 422 točkami, pri juniorjih pa Rožič Janez s 432.2 točkami.

Pri skokih seniorjev je zmagal Sušteršič S. z 218 točkami (26.5 m in 27 m), pri juniorjih Mežik Janko z 216.5 točke (22.5 m, 22m, 22.5 m), pri mladini pa Makovec Janez z 206.8 točke (17 m, 18 m, 18 m).

Klubski dan ISSK Maribora

Ribnica na Pohorju, 9. januarja. Mariborski zimskošportni klubi so priredili v nedeljo svoj klubski dan. ISSK Maribor ga je priredil v Ribnici na Pohorju v krasnem solčnem vremenu ter pri idealnih snežnih razmerah. Tekma se je vršila v teku na 12 km ter v slalomu. Proga za tek je bila tipično norveška, srednje težka ter odlično markirana. Nastopilo je 19 tekmovalcev — članov kluba. Zmagal je dosežanji klubski prvak Karl Faneli v času 42:55, drugi je bil Simčič Albin, tretji pa Javšnikar Josip. Start je bil pred gostilno Osrajn, cilj pa pred cerkvijo v Ribnici. Tudi tekma v slalomu se je vršila v bližini Ribnice na Pohorju. Dolžina proge je bila 250 m, višina razlika pa je znašala 120 m. Tekmovali so juniorji in seniorji. Med slednjimi je zmagal zopet Karl Faneli v skupnem času 1:36:55, drugi je bil Ernest Magdič, tretji pa Osterman Milan. Dobro je bila zasedena juniorska skupina, pri kateri je dosegel najboljšo rezultate Janko Šubic v času 46, drugi je bil Legvard Vladimir, tretji Hren Stanko. Tekme je vodil kot vrhovni sodnik Vekoslav Golubovič, tehnično vodstvo je imel Viktor Purkelc, sodelovali pa so funkcionarji Polak Rudi, Polak Oto in Skraber.

Veleslalom TK Skale z Rožce

Jeseničani, naši najboljši tekmovalci v alpski kombinaciji, so merili v nedeljo svoje moči v veleslalomu z Rožce. Tekmovalo je vsega skupaj 24

tekmovalcev, med katerimi je bilo 13 juniorjev. Seniorji so imeli 1500 m dolgo progo z višinsko razliko 300 m. Prvi je bil Hubert Heim v času 1:46, takoj za njim pa Ciril Praček v času 1:47.6. Pri juniorjih pa je zmagal Stumpf Tona v času 59 sekund.

Snežne razmere

Poročilo Tujekoprometnih zvez v Ljubljani in Mariboru, SPD in JZS 9. januarja 1939.

Kranjska gora 810 m: —4, sončno, 80 cm snega, pršilo, drsališče in sankališče uporabna.

Kranjska gora—Vršič 1523 m: —3, sončno, 95 cm snega, pršilo.

Radece—Planica 870 m: —7, sončno, 70 cm snega, pršilo, skakalnica uporabna.

Planica—Slatina 950 m: —4, sončno, 80 cm snega, pršilo, drsališče uporabno.

Peč—Petelinjek 1410 m: —1, sončno, 75 cm snega, pršilo, mirno.

Dovje—Mojstrana 650 m: —10, sončno, 95 cm snega, pršilo, mirno.

Bled 501 m: —9, sončno, 50 cm snega, osranjen, mirno, sankališče uporabno.

Pokljuka 1200 m: —8, sončno, 120 cm snega, pršilo, mir.

Bohinj, Zlatorog 530 m: —11, 85 cm snega, pršilo, mirno.

Dam na Komni 1520 m: —10, sončno, 200 cm snega, pršilo, mirno.

Gorjube 1000 m: —12, sončno, 85 cm snega, pršilo.

Dam na Kravcu 1700 m: —10, sončno, 145 cm snega, pršilo.

Vel. planina 1558 m: —8, sončno, 150 cm snega, pršilo.

Kam. Bistrica 601 m: —4, sončno, 150 cm snega, pršilo.

Polzevo 620 m: —5, sončno, 45 cm snega, pršilo, mirno.

Kurošček 837 m: —9, sončno, 45 cm snega, pršilo, mirno.

Nova vas (Bleke): —13, sončno, 40 cm snega, pršilo, mirno.

Sodražica: —12, sončno, 40 cm snega, pršilo, mirno.

Ruška koba 1240 m: —2, sončno, 35 cm snega, pršilo, mirno.

Ribnica na Pohorju 715 m: —2, sončno, 35 cm snega, pršilo, mirno.

Peča 1654 m: —10, del. obl., 100 cm snega, pršilo, mirno.

Rimski vrlec 530 m: —13, sončno, 45 cm snega, pršilo, drsališče uporabno.

Radio

Programi radio Ljubljana:

Torek, 10. jan.: 11 Solaka nra: Januar doma in v prirodi, dialog (vodi g. Miroslav Zor) — 12 Virtuoz (plošč) — 12.45 Poročila — 13 Napovedi — 13.30 Opoldanski koncert Radii, orkestra — 14 Napovedi — 18 Vsakemu svoje (plošč) — 18.40 Odnos svetega do do-brega (g. Fr. Trogelav) — 19 Napovedi, poročila — 19.30 Vesela tedenska kronika — 20 Klavirski koncert bolgarske glasbe — 20.45 Koncert Radii, orkestra — 21 Napovedi, poročila — 21.15 Francoz lahke glasbe in restavracije »Emona«.

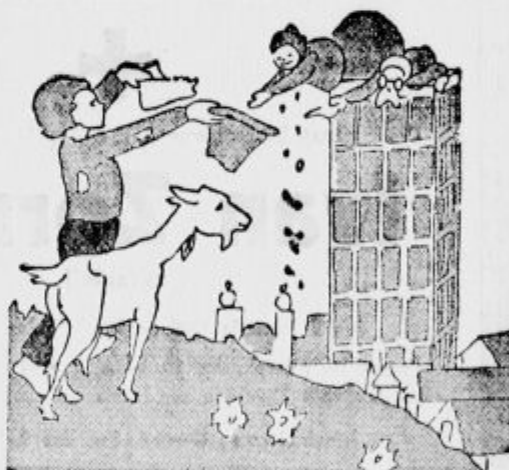
Drugi programi:

Torek, 10. jan.: 20. Beograd: 20 Orkestr. koncert, 20.30 Komorna glasba, 21.45 Salon orkestr, 22.15 Ploš. glasba — Zagreb: 20 Opera — Praga: 19.30 Izra, 21.10 Nar. glasba — Sofija: 19 Ork. koncert, 19.30 Beethovenov klus, 20 Pevski koncert, 20.35 Ruske romane — Varšava: 19 Zah. glasba, 21 Simf. koncert, 22.15 Plošna glasba — Budimpešta: 20 Izra, 20.45 Cig. orkestr, 22 Ork. koncert, 22.30 Jazz — Trst-Milan: 17.15 Planino, 21 Verdijeva opera »Pisa v maskah« — Rim-Bari: 21 Izra, 22.20 Komorna glasba — Dunaj: 20.16 Koncert po željah, 21.00 Glasbeno eklekt — Bratislava: 20.10 Straussove melodije — Köln: 20.10 Plošna glasba —

Konči Ahačič:

81

Jaka Spaka in čudodelna dlaka

Ponosno in zakrpan, brez pare v žepu se Jaka odpravil v svet. Sam je hodil čez hribe in doline, le Mekica ga je meketaje spremljala. Od daleč pa je še vsa v solzah stezala roke za njim mati: »Srečno, sinko, srečno!« »Pa ne za večno!« mu je ganjeno mahal oče.

Konec tretjega poglavja.

Dolores Vieser:

20

Podkrnoški gospod

Roman. — Poslovenil Janez Pucelj.

Moj Bog, je vendarle res: prošta ima eno kolesce preveč — ali pa je hinavec? Tako pravi tudi Silvester. Tega bodo prenapetosti mladega gospoda še popolnoma ob ves mir spravile — tako pravi tudi župnik iz Zrelca in župnik iz Grabstajna. In on, Rutar, ki mora vse narediti in ne sme nobene ziniti — on ne more reči, ali ga kar celo ne sovražijo! Jezi ga, da Zavorjin, sin neomane dekle, v duhovski hiši lahko zapoveduje, in draži ga, da ne zapoveduje. Da je tako dober, se mu zdi smešno, in da je tako otožen, se mu zdi prezira vredno. Kači moža, ki pozna bedo malih ljudi, kadar jaha gospod Župana in je sleherni kretnja na njem tako plemenita in gosposka. Kači ga pa tudi, kadar ga ta ponosni mladič kot duhovnika tako spoštljivo pozdravi. Naj bi bil rajši nesramen in razuzdan in trd, to bi se mu bolj podalo — ne pa tako — tako pobožen in omrtvičen, tako — na oči svet!

Zares, sovraži ga hinavca, komedijanta, vrinjačca. — Kaj si ni v resnici prihitotapil cerkvenega posestva?

Zdaj vziđe iz rdečih vrtnicev, ki jih poganja kaplanu mrznja skozi kri, hipoma tiha podoba. Ko je rekel davi »ta missa este, je videl klečati prošta v njegovem stolu. Obraz mu je bil jasen in blede in oči široko razprte in uprte v Rutar. In te oči — — — Jezen sam nase odpodri Rutar podoba. Zastoka: te oči to uro niso mogle lagati! So bile to oči človeka, ki gori in se bori, ki je poln čiste volje — ki je silovito zapušen —

»Prav za prav bi ga moral ljubiti,« prešine Rutarja in potem odvihra duhovni v breg, kakor da divje beži sam pred sabo.

pobožnjaki in mlačneži — smeje se mu dežel — ves svet — Bog sam se mu smeje, norcu, ki mu hoče delati silo z nora ljubeznijo! — Z ljubeznijo — — — ljubeznijo — — — pre-kleta taka ljubeznijo! Lenart se vije v koru na opčnih tleh, kakor da leži na ražnju svetega Lavrencija.

Vidi samega sebe, kako moli z razprostrtimi rokami — misli na post, ki si je z njim krotil teko — čuti spet vročo dobroto, ki ga je gnala, da se je kazal revnega — spominja se svoje preproste vere, svoje brezupne — — — in se smeje.

Tedajci zaškripljejo vrata ter se odpro in svet sveče pade na zverženo postavo na tleh.

»Gospod?« vpraša Rutar prestrašeno.

Lenart ga ne sliši. Tedaj postavi kapelanus svečnik na tla in poklekne poleg.

»Vam ni dobro, gospod?« vpraša in si dvigne plavalso glavo na kolena.

Zdaj šele pogleda Lenart in spozna Rutarja. Strmo se zravna, pri priči stoji. Kapelanus se prestraši tega prstnega obličja, ki srše okrog njega divji, svetli lasje.

»Kaj iščete tu?« nahnuli Lenart duhovnega, ki še vedno kleči na tleh.

»Spati nisem mogel — — —?« odgovori samo Rutar: ga je kakor uročil bleščeče mrzli pogled teh modrih oči. »Je moralo biti kaj v hiši. In nato sem vas zaslišal ječati.«

Pri teh besedah neokretno vstane in hoče s svojim plaščem ogniti Lenartu rame, ki mu jih pokriva samo hodna srajca.

»Nikartel« odkloni Lenart in se otrse plašča; hlastno in ne da bi pozdravil odide skozi odprta vrata.

Zmeden sveti Rutar za njim, potem ngasi svečo in poklekne na klečalnici. Še pred dnem mora že na pot v Čedram.

Skozi cerkvena okna se svita iz dalje polneto jutro.

V vasi spodaj poje netalica.

MALI OGLASI

V malih oglasi velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglas 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglas 15 din. — Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mesarski pomočnik

začetnik, priden in pošten, išče zaposlitve. Cenj. ponudbe na Mero, Koroščeva št. 14. Ljubljana. (b)

Trgovski pomočnik

začetnik, izučen v večji trgovini mešane stroke, želi spremeniti mesto. Naslov v upravi »Slov.« pod »Pošten in vesten« št. 266. (a)

Pisarniška moč

z večletno prakso, s perfektnim znanjem nemške korespondence, išče službo za takoj ali pozneje, event. tudi samo dopolne ali popoldne. Ponudbe v upravo »Slov.« pod »Korespondentinja«. (b)

Trgovska pomočnica

začetnica, išče mesto v trgovini z mešanim blagom. Ponudbe poslati v podružnico »Slov.« v Celju pod značko »Pomoč v gospodinjstvu« št. 371.

Čitajte in širite »Slovenca«

Tkalski mojster

začetnik, išče službo. Naslov v upr. »Slovenca« pod št. 306. (a)

Službo dobe

Advokat

išče sollicitatorja ali koncipienta z nekaj gotovine za otvoritev nove pisarne. — Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Koncipient« št. 366. (b)

Potniki!

Potrebujem zastopnike v vseh večjih krajih naše države za obiskovanje zasebnih odjemalcev z moškimi perilom. — Prednost imajo tisti, ki so že vpeljani. Naslov: Spasoj Z. Djuknić, Beograd, Kr. Alberta 6. (b)

Veliko podjetje

sprejme poštenega in agilnega zastopnika. Mesecni zaslužek 3000—4500 din. Lahka kolekcija, katera se dobi brez kavcije. Javiti se osebno na: Informacijski zavod v Ljubljani, Lucijan Florjani, Gospodarska cesta št. 13-L. (b)

IZBIRA NI TEŽKA

kadar je treba določiti časopis v katerem naj oglašuje trgovec ali obrtnik. Vsakdo bo pri tem upošteval list, potem katerega bo prišel zagotovo v etik s najširšimi kupnomočnimi sloji prevladstva. In to je naš dnevnik »SLOVENE«, ki ga bere — posebno ob nedeljah — s malo izjemami vsaka slovenska hiša. En poskus Vaa o uspehu prepriča.

Pouk

Konverzациjo nemščine nudim poceni. Ponudbe v upravo »Slovenca« pod »Konverzacija«. (u)

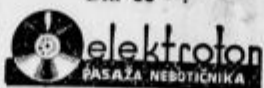
Kupimo

Vsakovrstno zlato kupuje po najvišjih cenah CERNE, juvelir, Ljubljana Wolfova ulica št. 3

Glasba

Priložnostne prodaje

ne iščite, ker dobite tovarniško nove plošče v poljubni izbiri že po Din 30.—.

Iščite seznam.

Priložnostni nakup

krasnega klavirja »Mignon« z najboljšo angleško mehaniko za znizano ceno. Zaloge klavirjev F. Bodner, Maribor, Gospodarska 40. (s)

Posedstva

Majhno posestvo

v bližini Slov. Bistrice, naproday. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 364. (p)

Stanovanjska hiša

enonadstropna, zelo donosna, 5 minut od Glavnega trga, poceni naproday. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Maribor« št. 6-39 kr. 72

V Brezicah in okolici

so naproday hiše, krasne stavbišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokrojeni dell Attemsovega veleposestva. — Pojasnila pri inž. Miklav Otmar, Brežice. (p)

Stanovanja

Šestsobno stanovanje

z vsem komfortom, popolnoma separirano — takoj oddam v najem. Vprašati: Maribor, Livada 5, pritličje. (e)

Objave

Izjava

Kopač Katarina, posestnica, Medno 7, obžalujem in preklicujem klevete in žaljivke, katere sem izrekla o Skalarju Ivanu ml. Medno 14, in se mu zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Kopač Katarina. (o)

Prodamo

Moško zimsko suknjo.

za osebo srednje velikosti. prodam. Naslov pove uprava »Slov.« pod 367.

Obvezno vožnjo

konjsko vprego, voz in konje, prodam po ugodni ceni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 370. (l)

Obvezno vožnjo

konjsko vprego, voz in konje, prodam po ugodni ceni. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 370. (l)

CONTINENTAL

pisalni stroj za dom in pisarno!

Samoprodaja: Ivan Legat Ljubljana — Maribor

Nove furmanske sani

zelo močne ter kovane, skupne, prodam. Stražar Alojzij, Podgorje 15 pri Kamniku. (l)

Šivalni stroji

s tovarniško garancijo na ugodne mesečne obroke. Rabljene stroje vzamemo v račun, isti tudi po zelo ugodnih cenah na prodaj!

Nova trgovina Tyrševa cesta 36 (nasproti Gospodarske zveze).

V globoki žalosti naznanjamo, da je danes po kratki mučni bolezni, previden s sv. zakramenti, umrl naš ljubi oče, stari oče, stric, gospod

Jakob Petek

v 73. letu starosti. — Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 11. januarja ob 9 popoldne izpred hiše žalosti, Prešernova ul. 21, na pokopališče v Dramljah, kjer ga bomo ob 10 položili k večnemu počitku. — Sv. maša zadušnica se bo darovala v četrtek, dne 12. januarja ob 8 jutraj v župni cerkvi v Celju.

Celje, dne 9. januarja 1939.

Zalujoča rodbina Petek in sorodniki

Zahvala

Vsem, ki so nas v težki nesreči, ob smrti ljube žene, mame

Štefanije Bučar

soproge zastopnika tekstilnih tovarn

sočustvovali z nami, nas tolažili, poklonili krasne vence in šopke, jo spremenili k večnemu počitku — najiskrenejša hvala.

Zalujoči mož in hčerki

Zahvala. Vsem, ki ste nas ob težki izgubi našega predobrega soproga, očeta, starega očeta in tasta, gospoda

Gašperja Stojkoviča

sprevodnika drž. železnice v pokoju

na kakršnen koli način tolažili, izrazili piemeno sožalje ter spremili nepozabnega nam pokojnika v tako častnem številu na poslednji poti, izrekamo tem potom najiskrenejšo zahvalo. Še prav posebno zahvalo pa smo dolžni sorodniku č. g. Tomcu Valentinu, katehetu v Ljubljani, za počastitev pokojnika s prostovoljnim prevzemom vodstva pokopa.

Ljubljana, Venezia, Leverkusen, Polje, Kropa, 5. januarja 1939.

Zalujoče rodbine Stojkovičeve, Majer in Šolar

Umrl je naš ljubljani soprog, očka, brat, stric in svak, gospod

Ivan Zorman

ravnatelj

dne 9. januarja 1939 po kratki bolezni v Domžalah.

Pogreb bo v torek, dne 10. januarja 1939 ob 4 popoldne izpred mrliške veže Zavetišča sv. Jožefa na pokopališče k Sv. Križu

Ljubljana, Domžale, dne 9. januarja 1939.

Zalujoči ostali

Sporočamo sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naša nad vse ljubljena mama, stara mama, sestra, teta itd., gospa

Ivanka Pajnič

vdova po žel. zvančniku

danes mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb drage naše rajnice bo v sredo, dne 11. januarja, ob 16 iz zavetišča sv. Jožefa, Vidovdanska c. 9, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, 9. jan. 1939.

Zalujoči otroci, sestra, brat in ostalo sorodstvo.

Žalostnim srcem sporočamo, da nas je za vedno zapustil naš srčno ljubljeni soprog, oče, stari oče in tast, gospod

Hans Gerstner

direktor filharmonične družbe v pokoju

Na zadnji poti ga bomo spremenili v sredo, dne 11. januarja ob 2 popoldne iz kapelice pri Sv. Križu k večnemu počitku.

Ljubljana, Wien, dne 9. januarja 1939.

Johanna Gerstner, soproga; Edith Hamann; Erich Hamann, cand. jur.; Hanns Hamann, cand. pharm.; Maria Flaecher; inž. August Flaecher; dr. Hans Gerstner; Gerta Gerstner; Traudl Gerstner

Izpolnjujoč žalostno dolžnost sporočamo, da je preminul gospod

IVAN ZORMAN

naš zaslužni ravnatelj

Pokojnemu bomo ohranili časten spomin.

JUGOSL. DRUŠTVO GUMA »ENGLEBERT« A. D.

GRADBENO PODJETJE G. TÖNNIES NASL., DRUŽBA Z O. Z., javlja, da je nenadoma preminul član načelnstva in poslovdja družbe, gospod

ALOJZIJ VODNIK

veleindustrijalec

Prominentnemu strokovnjaku in neprestano delavnemu, izkušenemu veščaku ohranimo trajno časten spomin.

V Ljubljani, 9. januarja 1939.

Odšla je k Bogu naša ljubljena, skrbna, dobra mama

Marija Rebolj roj. Kokalj

K zadnjemu počitku jo spremenimo v torek, dne 10. januarja, ob 3 popoldne iz hiše žalosti, Blejska cesta 5.

Kranj — Ljubljana — Črna pri Prevaljah, 8. januarja 1939.

Zalujoče rodbine:

Reboljeve, Jemčeva, Bedenkova, Klavorova in ostalo sorodstvo.

Upravni svet in ravnateljstvo družbe »Motvoz
in platno«, d. d., Grosuplje

sporočata žalostno vest, da je član njenega
upravnega sveta, gospod

Alojzij Vodnik

Industrijalec, predsednik Ljubljanske kreditne
banke itd., itd.

danes umrl.

Blagemu pokojniku, ki si je pridobil za naše
podjetje velikih zaslug — ohranimo trajno
hvaležen spomin.

Grosuplje, dne 9. januarja 1939.

Upravni svet in ravnateljstvo »Slavije«,
jugoslovanske zavarovalne banke v Ljubljani,

sporočata žalostno vest, da je dne 9. januarja
umrl gospod

Alojzij Vodnik

dolgoletni član upravnega sveta

Za zavod zaslužnega pokojnika ohranimo
v častnem spominu.

Ljubljana, dne 9. januarja 1939.

Upravni svet in ravnateljstvo »Slavije«,
jugoslovanske zavarovalne banke v Ljubljani.

Združene papirnice Vevče, Goričane in Medvode d. d. v Ljubljani

javljajo v imenu svojega upravnega sveta, ravnateljstva in osobja pretres-
ljivo vest, da je predsednik njihovega upravnega sveta, gospod

ALOJZIJ VODNIK

Industrijalec, predsednik Ljubljanske kreditne banke, član uprave številnih
industrijskih delniških družb itd.

danes preminul.

Velezaslužnega predsednika, ki je razvoju in napredku naših pod-
jetij posvetil neumorno in požrtvovalno svoje sile, ohranimo v trajnem in
neizbrisnem spominu.

Ljubljana, dne 9. januarja 1939.

Gospodova sapica je dahnila vanj in stopil je pot vsega človeštva v enosedemdesetem letu življenja najboljši mož, stric in svak, gospod

Alojzij Vodnik

kamnoseški mojster

v nedeljo, dne 8. januarja o polnoči, po kratki in nenadni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajoče.

Pogreb predragega rajnika bo v sredo ob 15. iz Kolodvorske ulice št. 34.

To pregrenko vest sporoča vsem prijateljem in znancem globoko žalujoča soproga

Ivanka Vodnik, roj. **Pogačnik** in sorodstvo.

Ljubljana, 9. januarja 1939.

UPRAVNI SVET, RAVNATELJSTVO IN URADNIŠTVO LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE sporoča žalostno vest, da je 8. t. m. preminul gospod

ALOJZIJ VODNIK

industrijalec, predsednik Ljubljanske kreditne banke, predsednik Združenih papirnic Vevče, Goričane in Medvode d. d., član uprave mnogih industrijskih podjetij itd.

Pokojnik se je udeleževal polnih 33 let v upravi našega zavoda ter je bil njegov večletni predsednik. S svojimi velikimi izkušnjami, z izredno vztrajnostjo in delavnostjo je bil našemu zavodu v veliko oporo ter najboljši svetovalec in voditelj, za kar mu ohranimo trajno hvaležen spomin.

V LJUBLJANI, dne 9. januarja 1939.